Betänkande LaUB 18/2018 rd– RP 29/2018 rd

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rättegång i förvaltningsärenden och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rättegång i förvaltningsärenden och till vissa lagar som har samband med den (RP 29/2018 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:
- Lagmotion LM 1/2015 rd Kalle Jokinen saml Lagmotion med förslag till lag om ändring av 6 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:
- grundlagsutskottet GrUU 50/2018 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört:
- lagstiftningsråd Arja Manner, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Olli Wikberg, justitieministeriet
- specialsakkunnig Anu Koivuluoma, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Annika Parsons, social- och hälsovårdsministeriet
- justitieråd Anne E. Niemi, högsta förvaltningsdomstolen
- förvaltningsrättsdomare Virpi Ikkelä, Helsingfors förvaltningsdomstol
- överdomare Juha Pystynen, försäkringsdomstolen
- marknadsrättsdomare Sami Myöhänen, marknadsdomstolen
- offentligt rättsbiträde vid H:fors rättshjälpsbyrå Klas Weckman, Södra Finlands rättshjäps- och intressebevakningsdistrikt
- överinspektör Suvi Okkonen, Migrationsverket
- regionförvaltningsjurist Anne Bäckman, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- ledande expert Soili Sinisalo, Skatteförvaltningen
- verksamhetsledare Hanna Heinonen, Centralförbundet för Barnskydd

- advokat Ville Punto, Finlands Advokatförbund
- stämningsman Tommi Paasikivi, Finlands stämningsmän JHL rf
- chef för lagstiftningsärenden Tiina Toivonen, Företagarna i Finland rf
- professor Olli Mäenpää
- professor Mikko Vuorenpää.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- inrikesministeriet
- finansministeriet
- undervisnings- och kulturministeriet
- miljöministeriet
- justitiekanslersämbetet
- Egentliga Finlands tingsrätt
- Ålands förvaltningsdomstol
- Tavastehus förvaltningsdomstol
- Östra Finlands förvaltningsdomstol
- Norra Finlands förvaltningsdomstol
- Åbo förvaltningsdomstol
- Vasa förvaltningsdomstol
- arbetsdomstolen
- HAIPA-projektbyrån
- Kyrkostyrelsen
- Besvärsnämnden för social trygghet (SAMU)
- Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden
- Finlands Kommunförbund
- Auktoriserade Jurister rf
- Finlands näringsliv rf
- Flyktingrådgivningen rf
- Finlands naturskyddsförbund rf
- Finlands domareförbund.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att en lag om rättegång i förvaltningsärenden ska stiftas. Genom lagen upphävs den gällande förvaltningsprocesslagen.

Den nya lagen föreslås få noggrannare och mer informativa bestämmelser om rättegången i förvaltningsärenden. I propositionen beaktas ändringar som skett i lagstiftningen i övrigt och andra behov att reformera lagstiftningen.

Enligt den föreslagna allmänna lagen ska ett förvaltningsbeslut kunna överklagas genom besvär hos en förvaltningsdomstol oberoende av beslutsfattarens organisatoriska ställning. Behörigheten att meddela interimistiska förordnanden i förvaltningsprocessuella ärenden överförs i sin hel-

het på förvaltningsdomstolarna. Förvaltningsdomstolarnas beslut ska oftare än för närvarande kunna delges genom vanlig delgivning i stället för bevislig delgivning.

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om en möjlighet till muntlig förberedelse, inspektion samt gemensam handläggning i en regional förvaltningsdomstol av sådana ärenden med sakligt samband som inletts i olika regionala förvaltningsdomstolar. I lagen framhävs det tydligare vilka skyldigheter den förvaltningsmyndighet som fattat beslutet har vid utredandet av ärendet. I bestämmelserna om bevisning tas det in bestämmelser om skydd mot självinkriminering. Lagen ska också innehålla en bestämmelse om att en tidsfrist kan sättas ut för att begränsa tiden för inlämnande av ny tilläggsutredning. Om utredning ges in efter tidsfristens utgång, kan förvaltningsdomstolen lämna den utan avseende.

En betydande ändring jämfört med den gällande regleringen är att det i princip ska krävas besvärstillstånd för att söka ändring i en regional förvaltningsdomstols beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Också en myndighet som fattat ett förvaltningsbeslut ska ha möjlighet att genom besvär överklaga den regionala förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen med besvärstillstånd, om den regionala förvaltningsdomstolen har ändrat myndighetens beslut eller upphävt det.

I fråga om extraordinärt ändringssökande sammanförs grunderna för klagan med grunderna för återbrytande. Klagan frångås som ett självständigt extraordinärt rättsmedel.

Hänvisningarna till rättegångsbalken och förvaltningslagen ska bli färre i den nya lagen. I stället för hänvisningsbestämmelser tas det in uttryckliga bestämmelser.

Dessutom föreslås det ändringar i 51 lagar främst på grund av de hänvisningsbestämmelser som ingår i dem. Lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter upphävs som onödig.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av eller i början av 2019.

Lagmotionen

I lagmotionen LM 1/2015 rd föreslås det att 6 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996) ändras så att myndigheternas besvärsrätt ska begränsas enbart till ärenden i vilka det finns en särskild och uttrycklig bestämmelse om besvärsrätten i lag. Därför föreslås det i motionen att bestämmelsen i 2 mom. om att en myndighet också har besvärsrätt om besvärsrätten är nödvändig för det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka upphävs.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det att en lag om rättegång i förvaltningsärenden ska stiftas. Samtidigt upphävs den gällande förvaltningsprocesslagen (586/1996). Det är fråga om en total översyn av den allmänna regleringen av förvaltningsprocessen.

Avsikten med den nya lagen är att uppdatera rättegångsförfarandet i förvaltningsärenden och att åstadkomma en exaktare och mer informativ reglering. På grund av särdragen i förvaltningsprocessen motsvarar de föreslagna bestämmelserna inte direkt rättegångsbalkens bestämmelser.

Förvaltningsprocessens kärna utgörs numera av ett förvaltningsdomstolssystem med två instanser där den högsta instansen, det vill säga högsta förvaltningsdomstolen, i allt större utsträckning fungerar som besvärstillståndsdomstol. Högsta förvaltningsdomstolens rättsliga status har under de senaste åren gått mot att vara en prejudikatsdomstol. Denna utveckling befästs ytterligare i lagförslaget. Lagförslaget innehåller också andra enskilda reformer för att förbättra tillgången till ett effektivt rättsskydd för var och en. Reformerna förväntas modernisera och förtydliga förfarandena i förvaltningsdomstolsprocessen. Målet är att effektivisera rättegångarna genom att stärka förvaltningsdomstolarnas möjligheter till en effektiv processledning.

Sammantaget sett anser lagutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Systemet med besvärstillstånd

Enligt 107 § i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden får ett beslut som en regional förvaltningsdomstol har fattat i ett förvaltningsprocessuellt ärende överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Förslaget innebär en principiell ändring av det förvaltningsrättsliga besvärssystemet. Enligt förslaget kommer det i regel att krävas besvärstillstånd vid besvär över förvaltningsdomstolens avgöranden hos högsta förvaltningsdomstolen. Systemet med besvärstillstånd har i sig redan utvidgats inom flera förvaltningssektorer så att den numerärt största delen av de ärenden som behandlas i högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd (RP, s. 15).

Enligt propositionen (s. 219) är målet med besvärstillståndsregleringen att utveckla högsta förvaltningsdomstolens ställning i riktning mot en domstol som i högre grad än nu styr förvaltningen och förvaltningsdomstolarna genom sina avgöranden. Ett utvidgat användningsområde för besvärstillståndssystemet anses göra det möjligt för högsta förvaltningsdomstolen att bättre än i nuläget koncentrera sig på krävande rättsfrågor och på att trygga en enhetlig rättspraxis. Lagutskottet anser i likhet med grundlagsutskottet (GrUU 50/2018 rd, s. 5) att betonandet av högsta förvaltningsdomstolens roll som prejudikatsdomstol kan anses viktigt med tanke på rättstryggheten och jämlikheten och därmed utgöra ett godtagbart skäl för att göra en sådan inskränkning i besvärsrätten som nu föreslås. Högsta förvaltningsdomstolens allt viktigare roll som prejudikatsdomstol kan anses bidra till ett välfungerande förvaltningsrättsligt rättssäkerhetssystem trots att den tröskel som gäller för att få enskilda ärenden behandlande vid den höjs något.

Besvärstillståndsregleringen bidrar till att säkerställa högsta förvaltningsdomstolens möjligheter att trygga en rättegång utan fördröjningar i ärenden där det är viktigt med ett avgörande från högsta rättsinstans, sägs det i propositionen (s. 219). Lagutskottet anser att också de aspekter som hänför sig till rättegångens längd är en viktig grund för den föreslagna ändringen.

Sammantaget håller lagutskottet med grundlagsutskottet (GrUU 50/2018 rd) om att det finns vägande skäl för det föreslagna utvidgade systemet för besvär över förvaltningsdomstolens avgöranden till högsta förvaltningsdomstolen. Skälen sammanhänger med att effektivisera förvaltningsprocessen och stärka högsta förvaltningsdomstolens roll som prejudikatsdomstol. Det handlar inte om att införa en ny typ av reglering utan i första hand om att rent principiellt godta den utveckling som redan är ett faktum och om att behandla besvär i olika ärendegrupper på samma sätt. I ljuset av det som konstateras ovan anser lagutskottet att den föreslagna ändringen är motiverad.

Lagutskottet noterar att förslaget innebär att det i framtiden måste införas separata bestämmelser om avvikelser från den föreslagna besvärstillståndsregleringen (RP, s. 57). Vid bedömningen av behovet av undantagsbestämmelser ska det beaktas att allmänna hänvisningar till förvaltningsprocesslagen som finns i annan lagstiftning ska tolkas som hänvisningar till den nya allmänna lagen efter att den föreslagna allmänna lagen trätt i kraft (127 § i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden). En bestämmelse enligt vilken ändring i beslut av en regional förvaltningsdomstol ska sökas på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen innebär att också bestämmelserna om besvärstillståndsförfarandet i den nya allmänna lagen ska tillämpas. Till exempel innehåller barnskyddslagen (417/2007) till vissa delar en hänvisning (92 § 1 mom.) om att ändring ska sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Utskottet understryker att eventuella behov av specialreglering bör utredas skyndsamt innan den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden träder i kraft.

Enligt regeringens proposition avses lagarna i propositionen träda i kraft vid ingången av eller i början av 2019. Enligt uppgifter som lagutskottet fått under behandlingen av ärendet är avsikten dock inte att lagarna ska träda i kraft före ingången av 2020. Utskottet ser det som motiverat när man beaktar bland annat de ovannämnda utredningsbehoven.

Definitioner

I 4 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ingår det i förtydligande syfte definitioner av lagens viktigaste begrepp. Grundlagsutskottet fäste i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 50/2018 rd, s. 3—4) uppmärksamhet vid att paragrafen inte innehåller definitioner av part eller delaktig i rättegången. Enligt utlåtandet kan i synnerhet begrepp som part och delaktig i rättegång anses vara på ett avgörande sätt centrala med tanke på tillämpningen och förutsebarheten i tillämpningen av en lag som är fundamental för rättsskyddet, så som det tryggas i 21 § i grundlagen. I utlåtandet noteras det också att de föreslagna bestämmelserna innehåller tiotals hänvisningar till parter och delaktiga i rättegången. Grundlagsutskottet anser det motiverat att subjekt för i lag fastställda processuella rättigheter och skyldigheter definieras i lag. Grundlagsutskottet anser att lagutskottet bör komplettera definitionsparagrafen i fråga om begreppen part och delaktig i rättegång.

Också lagutskottet har vid behandlingen av propositionen fäst uppmärksamhet vid att det inte i propositionen föreslås någon definition av begreppen part och delaktig i rättegången. Det framgår av propositionsmotiven att det handlar om ett medvetet val. Enligt motiven (s. 52) är utgångspunkten att den vars rättighet eller skyldighet ett beslut gäller har rätt att enligt grundlagen och Europakonventionen få beslutets lagenlighet prövad vid domstol. Den vars rättighet eller skyldig-

het är föremål för ett domstolsbeslut har givetvis också rätt till en rättvis rättegång vid domstolen i fråga.

Enligt förslaget (RP, s. 52) ska det föreskrivas om besvärsrätt på grundval av partsställning så att begreppet part inte används i de allmänna bestämmelserna. Det avgörande ska vara vem det överklagade beslutet gäller eller vems rättighet, intresse eller skyldighet beslutet har en direkt inverkan på.

I bestämmelserna om parter har enligt motiven olika partssituationer och relaterade rättsskyddsbehov tagits i beaktande. Syftet är att de föreslagna bestämmelserna ska tillämpas med hänsyn till framför allt de personers rättsskyddsbehov som berörs av förvaltningsdomstolens beslut eller vars rättigheter eller skyldigheter förvaltningsdomstolens beslut påverkar direkt.

Enligt förslaget (RP, s. 52) ska begreppet part användas i bestämmelserna om hörande av parterna och också i flera andra bestämmelser om parternas rättigheter eller skyldigheter i den allmänna lagen på samma sätt som för närvarande. I bestämmelserna har även beaktats att förutom de processuella parterna är också den myndighet som fattat det förvaltningsbeslut över vilket besvär har anförts delaktig i rättegången i förvaltningsdomstolen.

Lagutskottet bedömde när det behandlade förslaget huruvida man på författningsnivå kunde definiera begreppen part och delaktig, för parternas del till exempel med utgångspunkt i den vanliga förvaltningsrättsliga definitionen av part. Det är då motiverat att i en rättegång i ett förvaltningsärende som part betrakta den som förvaltningsdomstolens beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Delaktiga i rättegången är parterna och den myndighet som fattat det beslut som besvären gäller. Delaktiga i rättegången vid behandlingen av andra förvaltningsprocessuella ärenden är den som framställt yrkandet och den som yrkandet riktats mot.

Enligt uppgifter till utskottet är partsställningen i förvaltningsprocessen dels materiell, dels processuell. Entydiga definitionsbestämmelser skulle kräva att detta beaktas i definitionerna på ett tydligt och tillräckligt sätt. Dessutom finns det vid rättegångar i förvaltningsärenden sällan bara två parter eller delaktiga. Inte heller är konstellationerna oförändrade i processens olika faser.

Den definition på författningsnivå som utskottet bedömde ovan motsvarar till sitt centrala innehåll den gällande allmänna bestämmelsen (6 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen: ”den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet”) som gäller besvärsrätt främst på materiell grund.

I förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden (7 § 1 mom. och 109 § 1 mom.) definieras besvärsrätt som grundar sig på partsställning på samma sätt som i den gällande lagen.

En definition av materiell part som avviker från den allmänna bestämmelsen finns i miljöskyddslagen (527/2014) (43 §: ”dem vilkas rätt eller fördel saken kan beröra”).

Rätten att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen grundar sig inte alltid på en ställning som materiell part utan det kan exempelvis vara fråga om medlemskap i en kommun eller verksamhet i en organisation. Bestämmelser om detta finns till exempel i kommunallagen, miljöskyddslagen, vat-

tenlagen samt markanvändnings- och bygglagen. En kommunmedlem eller en organisation som har utövat sin besvärsrätt enligt lagen kan då jämställas med en part vid rättegången trots att medlemmen eller organisationen inte har ställning som materiell part.

Enligt uppgifter som utskottet fått från justitieministeriet är termerna ”part” och ”delaktig” inte etablerade i förvaltningsprocessen. I rättslitteraturen konstateras det till exempel att frågan om hur partsställningen ska bestämmas i förvaltningsprocessen bör avgöras mot bakgrund av den materiella lagstiftningen. Vidare konstateras det att konstellationerna i förvaltningsprocessen är mångfasetterade, varierande och beroende av situationen och ofta saknar koppling till begreppet part eller åtminstone ett enhetligt partsbegrepp. (se t.ex. Mirjami Paso — Petri Saukko — Veijo Tarukannel — Matti Tolvanen: Hallintolainkäyttö, Talentum 2015, s. 60).

Ett beslut i ett ärende som är anhängigt i en förvaltningsdomstol kan också direkt påverka sådana personers rätt, fördel eller skyldigheter som skulle ha haft rätt att överklaga förvaltningsbeslutet i egenskap av materiell part men inte har gjort det och därmed inte har ställning som processuell part i förvaltningsdomstolen, åtminstone inte i den aktuella rättsinstansen. De ska trots det höras i rättegången på grund av ett rättsligt intresse.

Ställningen som part (materiell eller processuell) avgörs utifrån tillämplig lag. Av den framgår det rättsliga intresse på grund av vilket en part ska höras i rättegången. I högsta förvaltningsdomstolen grundar sig ställningen på förvaltningsdomstolens avgörande och eventuellt fortfarande också på förvaltningsmyndighetens avgörande, om det ursprungliga yrkandet har avslagits.

Det rättsliga intresset avgör också de situationer i vilka ett ärende inte kan avgöras genom ett överklagbart förvaltningsbeslut utan det är fråga om en förvaltningstvist som gäller ett offentligrättsligt rättsförhållande.

Enligt uppgifter till utskottet förekommer det varierande partskonstellationer i olika ärendegrupper och faser i rättegången i förvaltningsdomstolarna. När man bestämmer vilken ställning de som ska höras i rättegången har, beaktas vad frågan handlar om och vad som skett i de tidigare faserna.

Enligt uppgift utredde man olika typer av situationer vid beredningen av propositionen. Man kom fram till att det inte är möjligt att formulera en definition av part och delaktig som skulle innefatta alla ärendegrupper och situationer. Allmänna definitioner av part och delaktig inklusive tolkning av begreppen skulle sannolikt leda till nya gränsdragningssituationer. De kunde också medföra ändringar i rättsläget, vilket det inte finns grunder för och vilket inte heller är meningen. Förfarandet skulle inte bli tydligare, utan tvärtom skulle det vara till skada för rättsskyddet.

Inte heller i den gällande förvaltningsprocesslagen ingår det någon allmän definition av part och delaktig. Enligt uppgifter som utskottet fått från justitieministeriet har detta så vitt man vet inte medfört några rättsskyddsproblem i praktiken.

I ljuset av det som sägs ovan anser lagutskottet att förslaget i propositionen är korrekt och att begreppen part och delaktig i rättegången inte behöver definieras. De olika partskonstellationerna i förvaltningsprocessen kan beaktas i rättspraxis på samma sätt som nu.

Begränsning av besvär som anförs av den som begärt omprövning

I 15 § 3 mom. i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs det att när den som har begärt omprövning anför besvär över det beslut som fattats med anledning av begäran om omprövning, får denne lägga fram nya grunder för sina yrkanden. Ändringssökanden i fråga får emellertid framställa nya yrkanden endast om de grundar sig på förändrade förhållanden eller på omständigheter som ändringssökanden fått kännedom om efter att tidsfristen för begäran om omprövning gått ut.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 50/2018 rd, s. 7—8) att i propositionsmotiven hänvisar man på denna punkt till EU-domstolens avgöranden i ärendena C-137/14 Europeiska kommissionen mot Förbundsrepubliken Tyskland), C-115/09 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen) och C-570/13 (Karoline Gruber). Med stöd av dessa sägs det att den föreslagna regleringen inte utgör något problem med hänsyn till unionsrätten. Grundlagsutskottet påpekar emellertid att enligt nyare rättspraxis ska avseende också fästas vid skyddet för rätten att försvara sig, rättstrygghetsprincipen och ett oantastligt förfarande och hänvisar till avgörandena C-505/14 (Klausner Holz Niedersachsen) och C-429/15 (Evelyn Danqua). Enligt utlåtandet har lagutskottet anledning att dryfta om begränsningen harmonierar med unionsrätten.

Syftet med den föreslagna bestämmelsen i 15 § 3 mom. är att säkerställa att ändringssökandet inte efter den första fasen utökas till att gälla yrkanden som inte framställts i den första fasen av ändringssökandet. Enligt uppgifter till utskottet ställer EU-domstolens rättspraxis inga hinder för den föreslagna regleringen.

Enligt en utredning som utskottet fått från justitieministeriet har EU-domstolen i fallet C-73/16 (Peter Puškár) konstaterat att artikel 47 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna inte utgör ett hinder för nationell lagstiftning enligt vilken det för att en person ska kunna göra gällande sin rätt vid en domstol krävs att han eller hon har uttömt alla tillgängliga rättsmedel hos nationella förvaltningsmyndigheter, så länge de konkreta procedurbestämmelser som gäller användning av dessa rättsmedel inte oproportionerligt påverkar den rätt till ett effektivt rättsmedel vid en domstol som avses i bestämmelsen i fråga. Särskilt förutsätts det att användningen av alla till buds stående administrativa rättsmedel först inte fördröjer prövningen i domstol så mycket att det avbryter preskriptionen av målsägandenas rättigheter och att den inte medför oskäliga kostnader.

Enligt uppgift till utskottet har EU-domstolen i sin praxis ansett att en reglering enligt vilken en omständighet som inte lagts fram i förvaltningsförfarande inte får åberopas i domstol är oförenlig med unionsrätten (t.ex. C-137/14). I de nyare avgöranden av EU-domstolen som grundlagsutskottet nämner (C-505/14 ja C-429/15) handlar det enligt uppgift om situationer som är klart annorlunda än de som avses i förslaget. I det föreslagna momentet begränsas inte möjligheten att lägga fram nya grunder för förvaltningsdomstolen, och förslaget står inte heller i övrigt i strid med unionsrätten. I ljuset av det som sägs ovan anser lagutskottet att 3 mom. är korrekt till dessa delar.

Komplettering av beslut

Enligt 103 § i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden kan förvaltningsdomstolen komplettera sitt beslut inom besvärstiden, dock senast inom 30 dagar från delfåendet av beslutet, om beslutet inte innehåller ett avgörande i fråga om alla de biyrkanden som framställts i ärendet. Ett beslut får dock inte kompletteras om det leder till ett resultat som är oskäligt för en part. I 104 § föreskrivs det om kompletteringsförfarandet. I paragrafen sägs inget om att höra parterna trots att avsikten är att bedöma om kompletteringen ska anses skälig.

Grundlagsutskottet (GrUU 50/2018 rd, s. 8) hänvisar till 21 § 2 mom. i grundlagen och konstaterar att grundlagsbestämmelsen kräver att man i reglering på lagnivå säkerställer den grundlagsenliga huvudregeln att motparten i en rättegång ska höras. I utlåtandet noteras det att bestämmelsen i 11 kap. 10 § i lagen om rättegång i brottmål, om komplettering av dom när domstolen inte har uttalat sig om ett privaträttsligt anspråk som den borde ha uttalat sig om, föreskriver att parterna ska höras. Motsvarande bestämmelser om hörande finns i 24 kap. 11 § i rättegångsbalken som föreskriver om komplettering av dom i tvistemål. Enligt grundlagsutskottets utlåtande bör lagutskottet komplettera 104 § med bestämmelser om hörande av part.

Lagutskottet anser att grundlagsutskottets kommentar är motiverad och föreslår att 104 § kompletteras med bestämmelser om hörande av part på det sätt som anges närmare i detaljmotiven.

Rätt att lägga fram utredning

Enligt 39 § 2 mom. i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden kan domstolen lämna sådant material som uppenbart inte hänför sig till det aktuella ärendet utan avseende. Detta material faller också utanför skyldigheten enligt 44 § att höra parterna.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 50/2018 rd, s. 8—9) i fråga om den ovannämnda regleringen framhållit betydelsen av Europadomstolens rättspraxis, vilket också nämns i propositionsmotiven (s. 37). Enligt denna rättspraxis ska en part själv i regel få bestämma om något uttalande eller någon utredning är av sådan natur att det förutsätter ett ställningstagande från honom eller henne. Domstolen kan endast i ytterst exceptionella fall avvika från skyldigheten gällande hörande.

Grundlagsutskottet konstaterar att Europadomstolen i sin rättspraxis i allmänhet har framhävt att en part ska erbjudas tillfälle att ta del av allt rättegångsmaterial och ges möjlighet att kommentera det. Domstolen kan alltså i allmänhet inte i en parts ställe bedöma om någon utredning är så betydande att parten måste höras om den (t.ex. Europadomstolen, Vilén mot Finland 2009 och Europadomstolen, Fortum mot Finland 2003). Enligt grundlagsutskottets utlåtande bör lagutskottet utreda vad formuleringen "som uppenbart inte hänför sig till" avser att täcka in och vid behov precisera bestämmelsen.

Lagutskottet konstaterar att bestämmelsen i 2 mom. hänför sig till paragrafens 1 mom., enligt vilket en part har rätt att lägga fram all den utredning parten önskar för förvaltningsdomstolen, och klarlägger att material som uppenbart inte hänför sig till ärendet inte behöver tas med i rättegångsmaterialet. Det är då inte nödvändigt att höra de andra delaktiga om denna utredning.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll och syfte 17 kap. 8 § i rättegångsbalken till dessa delar men är striktare avgränsad än bestämmelsen i rättegångsbalken på så sätt att den endast gäller material som uppenbart inte hänför sig till det aktuella ärendet. Det kan till exempel handla om en utredning om en annan konkurrensutsättning, till exempel en tidigare konkurrensutsättning eller en konkurrensutsättning som gjorts någon annanstans, i samband med en offentlig upphandling, eller en utredning om brister i valet till en tjänst i en kommun i samband med valet av en kommundirektör i samma kommun.

På grundval av det som sägs ovan anser lagutskottet att den föreslagna bestämmelsen i 39 § 2 mom. är korrekt.

Hörande av omyndiga

I 68 § i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs det om förutsättningarna och metoderna för att höra en omyndig personligen vid en muntlig förhandling i förvaltningsdomstolen i sitt eget eller något annat ärende. Vid bedömning av huruvida ett barn ska höras i sitt eget eller i något annat ärende ska hänsyn också tas till om hörande är ändamålsenligt med tanke på barnets mognad (se också RP, s. 110).

Om det behövs för att skydda en omyndig eller för att klarlägga den omyndiges självständiga åsikt, ska han eller hon höras personligen i närvaro av endast en eller flera av förvaltningsdomstolens ledamöter. De delaktiga ska då ges tillfälle att ta del av det rättegångsmaterial som sammanställts eller upptagits vid hörandet och uttrycka sin åsikt om innehållet. Rätten att få uppgifter kan begränsas, om det behövs för att skydda den omyndige eller för att trygga något annat synnerligen viktigt intresse som berör den omyndige. Enligt motiven (s. 135) kräver en begränsning av tillgången till information alltid en bedömning från fall till fall. Vid bedömningen ska domstolen sträva efter att jämka samman till exempel olika aspekter på skyddet av den omyndiges privatliv och säkerhet samt kraven på en rättvis rättegång, som inkluderar opartiskhet och reciprocitet och en parts rätt att bli hörd.

Det sägs i propositionsmotiven (s. 134) att det inte är nödvändigt att höra den omyndige i rättssalen. Lagutskottet anser att det är motiverat att omyndiga i mån av möjlighet hörs i barnvänliga lokaler.

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande (GrUU 50/2018 rd, s. 9) att bestämmelserna går i rätt riktning med hänsyn till 6 § 3 mom. i grundlagen. Enligt det momentet ska barn bemötas som jämlika individer, och de ska ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva. Enligt utlåtandet begränsar 68 § rätten att bli hörd enligt 21 § 2 mom. i grundlagen och de möjligheter att påverka och bli hörd som tillförsäkras i 6 § 3 mom. i grundlagen och i artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter. Begränsningen sammanhänger dock med godtagbara och mycket tungt vägande skäl som gäller barnets bästa och barnskyddet. Med utgångspunkt i 21 § i grundlagen anser grundlagsutskottet ändå att bestämmelsen bör preciseras så att det på lagnivå framgår att kraven på en rättvis rättegång ska beaktas när man överväger om en omyndig ska höras eller rätten till information begränsas. Enligt utlåtandet bör lagutskottet dessutom granska hur den föreslagna regleringen förhåller sig till lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar och vid behov förtydliga bestämmelsen.

Lagutskottet konstaterar att det i paragrafen handlar om personligt hörande av en omyndig, där syftet är att klarlägga den omyndiges personliga åsikt i en rättegång. Bestämmelsen kompletterar 25 § om omyndigas talan, där utgångspunkten är att en omyndigs talan förs av den omyndiges intressebevakare, vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

I 9 § i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007) föreskrivs det om en parts rätt att ta del av en handling. Utgångspunkten är att en rättegångspart har rätt att ta del av också andra än offentliga rättegångshandlingar om de kan eller har kunnat påverka behandlingen av partens ärende.

En parts rätt att ta del av handlingar är emellertid inte absolut. Undantag från rätten är till exempel de uppgifter som avses i 11 § 2 mom. 1 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Det handlar om uppgifter som skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse, ett barns intresse eller ett annat synnerligen viktigt enskilt intresse. Förvaltningsdomstolen kan då i enlighet med 9 § 3 mom. i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar låta bli att lämna ut uppgifter, om det är nödvändigt för att skydda ett sådant intresse som avses i sekretessbestämmelserna och genomförandet av en rättvis rättegång inte äventyras av att uppgifterna inte lämnas ut.

Enligt uppgifter som utskottet fått från justitieministeriet är meningen att de föreslagna bestämmelserna om hörande av omyndiga och begränsningar i utlämnandet av uppgifter ska motsvara lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar. De delaktigas rätt att få uppgifter kan begränsas om det behövs för att skydda den omyndige eller för att trygga något annat synnerligen viktigt intresse som berör den omyndige. Lagutskottet noterar dock att det föreslagna 68 § 2 mom. delvis står i strid med bestämmelsen i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar. Enligt den lagen ska skyddandet vara nödvändigt, medan det i den föreslagna lagen förutsätts att begränsningen behövs. På grund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet, på det sätt som anges närmare i detaljmotiven, att tröskeln i bestämmelserna förenhetligas så att det också i 68 § 2 mom. föreskrivs om ett nödvändighetskrav.

Lagutskottet föreslår också, på det sätt som anges närmare i detaljmotiven, att bestämmelsen preciseras så att det på lagnivå framgår att kraven på en rättvis rättegång ska beaktas när man överväger om en omyndig ska höras eller rätten till information begränsas.

Lagutskottet anser att det är viktigt att barnets rättigheter beaktas i förvaltningsprocessen. Utskottet framhåller att i situationer som gäller hörande av barn ska beaktas bland annat FN:s konvention om barnens rättigheter (FördrS 59—60/1991), vilket också sägs i propositionsmotiven (s. 134).

Gemensam handläggning i en regional förvaltningsdomstol av ärenden med sakligt samband

I 10 § i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden ingår bestämmelser om behörig domstol och i 11 § bestämmelser om gemensam handläggning i en förvaltningsdomstol. Enligt den sistnämnda paragrafen är en regional förvaltningsdomstol behörig att på de villkor som nämns i paragrafen och trots 10 § handlägga "ett ärende som i sakligt hänseende hör till samma helhet som ett annat ärende som är anhängigt vid den förvaltningsdomstolen". Grundlagsutskottet konstate-

rar (GrUU 50/2018 rd, s. 9) att enligt propositionsmotiven avses med sammanläggning för gemensam behandling att ärenden behandlas samtidigt vid samma domstol, som meddelar sitt avgörande i ärendena samtidigt. Enligt motiven är det alltså inte fråga om sammanläggning av ärenden till en helhet (s. 82). Grundlagsutskottet menar att ordalydelsen bör preciseras.

Lagutskottet anser att grundlagsutskottets anmärkningar är motiverade. Utskottet föreslår att regleringen preciseras på det sätt som anges i detaljmotiven till 11 § nedan.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om rättegång i förvaltningsärenden

7 §. Rätt att anföra besvär över förvaltningsbeslut. Paragrafen föreskriver om besvärsrätt. Enligt den första meningen i 1 mom. får besvär över ett förvaltningsbeslut anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag. Det föreskrivs alltså inte uttömmande om vem som har besvärsrätt i den föreslagna bestämmelsen i den allmänna lagen. Utskottet anser bestämmelserna vara relevanta. Enligt utskottets uppfattning är det motiverat att det i speciallagstiftning som till exempel miljöskyddslagen föreskrivs exempelvis om besvärsrätten för de registrerade föreningarna inom främjandet av miljöskyddet.

11 §. Gemensam handläggning i en regional förvaltningsdomstol av ärenden med sakligt samband. I paragrafen föreskrivs det om gemensam handläggning i en regional förvaltningsdomstol av ärenden med sakligt samband. Som utskottet säger i sina överväganden ovan har grundlagsutskottet konstaterat (GrUU 50/2018 rd, s. 9) att enligt propositionsmotiven avses med sammanläggning för gemensam behandling att ärenden behandlas samtidigt vid samma domstol, som meddelar sitt avgörande i ärendena samtidigt. Det är alltså inte fråga om sammanläggning av ärenden till en helhet (s. 82). På grund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att paragrafens *finskspråkiga rubrik* ses över av tydlighetsskäl. Ordalydelsen i bestämmelserna i paragrafen behöver inte ändras till dessa delar.

Enligt motiven till bestämmelsen (s. 82) ska förvaltningsdomstolarna innan överföringen görs sinsemellan avtala om vilken av dem som ska behandla ärendena. Avsikten är att en sammanläggning av ärenden ska kunna ske så flexibelt som möjligt och att förvaltningsdomstolarna ska kunna komma överens om överföringen på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt i respektive fall. Lagutskottet noterar att det inte på lagnivå framgår att en domstol ska komma överens om överföringen med den mottagande domstolen. På grund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att *3 mom.* kompletteras med formuleringen ”efter att ha kommit överens om saken med den mottagande domstolen”.

15 §. Besvärens innehåll. I paragrafen ingår bestämmelser om besvärens innehåll. I 2 mom. föreskrivs det att ändringssökandens namn och kontaktuppgifter ska uppges. Enligt momentet ska också den processadress uppges till vilken kallelser, uppmaningar och meddelanden som gäller ärendet kan sändas. Enligt propositionsmotiven (s. 86) kan domstolen välja processadress om

ändringssökanden har uppgett två processadresser. Lagutskottet noterar att detta inte framgår av författningstexten. Utskottet föreslår därför att denna valmöjlighet nämns i bestämmelsen.

Utskottet noterar också att förteckningen över handlingar som ska skickas till processadressen inte verkar vara uttömmande. Där beaktas inte till exempel handläggningsbeslut och beslut. Lagutskottet anser efter att ha bedömt de uppgifter det fått att förteckningen över handlingar som kan skickas till processadressen ges en mer allmän formulering så att uttrycket inbegriper alla handlingar som hänför sig till rättegången. På grund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att förteckningen i 2 mom. ersätts med formuleringen ”handlingar som hänför sig till rättegången”.

Lagutskottet föreslår också av tydlighetsskäl att det föreslagna *2 mom.* delas upp på två moment, varav det senare gäller uppgivande av processadress (*2 och ett nytt 3 mom.*).

På grund av de ändringar som lagutskottet föreslår flyttas *3 mom.* och blir *4 mom.*

16 §. Bilagor till besvären. Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som ska fogas till besvären. Enligt 1 punkten ska till besvären fogas det överklagade beslutet. Lagutskottet noterar att besvärsanvisning inte nämns i 1 punkten. För att förtydliga bestämmelsen föreslår lagutskottet att *1 punkten* kompletteras med besvärsanvisning så att det föreskrivs att till besvären ska fogas det överklagade beslutet med besvärsanvisning.

20 §. Förvaltningstvistemål. I paragrafen föreskrivs om när ett ärende behandlas som förvaltningstvistemål vid förvaltningsdomstolen. I bestämmelsen anges de centrala ärenden som behandlas i förvaltningstvistemålsförfarande.

Bestämmelser om förvaltningsavtal finns i förvaltningslagen (434/2003). I förvaltningslagens 3 § föreskrivs det om tillämpning av den lagen på förvaltningsavtal. Enligt förvaltningslagens 66 § behandlas tvister som gäller förvaltningsavtal som förvaltningstvistemål i förvaltningsdomstolarna i enlighet med förvaltningsprocesslagen. Lagutskottet föreslår av tydlighetsskäl och med tanke på den informativa aspekten att *1 mom.* kompletteras med en ny *4 punkt* där det konstateras att tvister som gäller förvaltningsavtal ska behandlas som förvaltningstvistemål. Den ändring som lagutskottet föreslår kräver också en teknisk ändring i 1 mom.

28 §. Förordnande av intressebevakare för en rättegång. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om förordnande av intressebevakare för en rättegång. Bestämmelser om förordnande av intressebevakare för en rättegång finns i 19 a § i den gällande förvaltningsprocesslagen (586/1996). Efter det att propositionen lämnades har den paragrafen ändrats (RP 88/2018 rd, RSv 175/2018 rd) så att domstolen kan förordna en intressebevakare för en part för rättegången på tjänstens vägnar inte bara om partens intressebevakare på grund av jäv eller av någon annan orsak är förhindrad att utöva talerätt vid rättegången utan också om partens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare är det. Lagutskottet föreslår att denna ändring beaktas också i det föreslagna 28 § *2 mom.* så att också vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare nämns vid sidan av intressebevakare.

30 §. Ombud och biträden. I paragrafen föreskrivs om rätten för en delaktig i rättegången att anlita ombud eller biträde samt om vilka som får uppträda som ombud eller biträde. Enligt den

första meningen i 3 mom. får den som står i ett i 13 kap. 3 § i rättegångsbalken avsett förhållande till den domare eller föredragande som handlägger ett ärende inte uppträda som ombud eller biträde i ärendet.

Lagutskottet konstaterar att det är domstolens uppgift att se till att det inte uppstår sådana jävssituationer som avses i den första meningen i det föreslagna 3 mom. Om domstolen efter det att rättegången har börjat märker att det uppstått en sådan jävssituation och det inte är ändamålsenligt att byta ut föredraganden eller den domföra sammansättningen under pågående rättegång, ska domstolen underrätta ombudet eller biträdet om saken. Lagutskottet anser att denna underrättelseskyldighet av tydlighetsskäl bör tas in i 3 mom. Med stöd av det som sägs ovan föreslår lagutskottet en ny mening i slutet av *3 mom.* där det föreskrivs att om förvaltningsdomstolen märker att ett ombud eller biträde står i ett i 13 kap. 3 § i rättegångsbalken avsett förhållande till den domare eller föredragande som handlägger ärendet, ska domstolen underrätta ombudet eller biträdet om saken.

34 §. Ombuds och biträdens tystnadsplikt. I paragrafen finns det bestämmelser om ombuds och biträdens tystnadsplikt. Lagutskottet noterar att tystnadsplikten enligt paragrafen inte entydigt innefattar de stödpersoner för omyndiga som avses i 68 § i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden. Utskottet anser att det också bör föreskrivas om tystnadsplikt för omyndigas stödpersoner i den föreslagna 34 §. Lagutskottet föreslår därför att de stödpersoner för omyndiga som avses i 68 § nämns i *3 mom.* så att tystnadsplikten för dem jämställs med tystnadsplikten för bland annat tolkar och översättare. Den ändring som lagutskottet föreslår kräver också en teknisk ändring i momentet.

Termen affärs- eller yrkeshemlighet har ersatts av termen företagshemlighet i 39 b § i den gällande förvaltningsprocesslagen (lag 707/2018) och flera andra lagar. Ändringen gjordes genom regeringens proposition RP 49/2018 rd. Termändringen bör beaktas i den föreslagna 34 §. Lagutskottet föreslår att termen företagshemlighet används i *1 mom.*.

38 §. Skyldighet att lägga fram utredning. Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att lägga fram utredning. Enligt 1 mom. är var och en skyldig att tillåta förrättande av syn. I 2 mom. finns det bestämmelser om undantag från bland annat skyldigheten att tillåta förrättande av syn. Lagutskottet noterar att också inspektion nämns i undantagsbestämmelsen i 2 mom., trots att det inte i 1 mom. föreskrivs om någon skyldighet att tillåta inspektion.

Bestämmelser om inspektion finns i 49 § i den föreslagna lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Den bestämmelsen är ny. Inspektion är ett lättare förfarande för utredning av ett ärende än syn. Inspektion kan endast användas för att konstatera ett faktum. Enligt propositionsmotiven (s. 116) får inspektioner inte förrättas i lokaler som omfattas av hemfriden. Om det krävs ett besök på en plats som omfattas av hemfriden, ska syn förrättas i stället för inspektion. Inspektioner är inte heller möjliga i situationer där konstaterande av en omständighet eller egenskap förutsätter bedömning eller prövning, utan då ska det förrättas syn i ärendet. Parterna och den myndighet som fattat beslutet ska på förhand underrättas om inspektionen, men ingen ska kallas till eller åläggas att infinna sig på platsen.

Eftersom inspektioner endast förrättas i offentliga lokaler, har ingen rätt att tillåta eller förbjuda den. Därför ska inspektion inte ingå i det föreslagna 38 § 2 mom. på det sätt som regeringen föreslår. Lagutskottet föreslår utifrån det som sägs ovan att inspektion stryks i 38 § *2 mom.*

47 §. Muntlig förberedelse. Paragrafen innehåller bestämmelser om ordnande av muntlig förberedelse. Bestämmelsen om muntlig förberedelse är ny. Dess syfte är att få domstolen att ordna muntlig förberedelse i situationer där muntlig förberedelse på ett ändamålsenligare sätt än skriftlig förberedelse bidrar till att ärendet blir utrett och får en snabb behandling. I den föreslagna paragrafen anges det inte vilken sammansättningen vid muntlig förberedelse ska vara. Enligt propositionsmotiven (s. 113) föreskrivs det inte särskilt i lagen om i vilken sammansättning beslut om muntlig förberedelse fattas. Tillämpliga i detta avseende blir bestämmelserna om sammansättning i de lagar som gäller domstolar.

Enligt uppgifter som lagutskottet fått från justitieministeriet har avsikten vid beredningen av propositionen varit att muntlig förhandling kan ordnas av en domare ensam. För tydlighetens skull föreslår lagutskottet i fråga om lagförslag 4 nedan att 12 § 3 mom. i lagen om förvaltningsdomstolarna får en bestämmelse om att en lagfaren ledamot ensam också kan ordna muntlig förberedelse.

49 §. Inspektion. Paragrafen innehåller bestämmelser om inspektion. Inspektion är ett lättare förfarande än syn för att konstatera vissa fakta.

Enligt propositionsmotiven (s. 116) får inspektioner inte förrättas i lokaler som omfattas av hemfriden. Det ska förrättas syn i stället för inspektion om en inspektion skulle förutsätta ett besök på en plats som omfattas av hemfriden. I 48 §, som gäller syn, används begreppet utrymmen som används för boende av permanent natur.

På grund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att i *1 mom.* i paragrafen om inspektion för tydlighetens skull nämns att inspektion inte får förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur. Ordalydelsen motsvarar grundlagsutskottets praxis, enligt vilken den i grundlagens 10 § tryggade hemfriden i princip omfattar alla slag av utrymmen som används för boende av permanent natur (t.ex. GrUU 43/2010 rd).

57 §. Ordnande av muntlig förhandling. Paragrafen innehåller bestämmelser om ordnande av muntlig förhandling. Enligt 2 mom. 2 punkten får domstolen trots en parts yrkande avstå från att ordna muntlig förhandling, om domstolen redan har fått tillräcklig utredning om de fakta som är av betydelse för att den ska kunna avgöra ärendet, utan att det enligt domstolens bedömning kvarstår något rimligt tvivel om avgörandets riktighet.

Lagutskottet anser att det uttryck som används i 2 mom. 2 punkten, att det enligt domstolens bedömning inte kvarstår något rimligt tvivel ”om avgörandets riktighet”, inte är lyckat, eftersom det i punkten i sak handlar om tvivel om fakta. Därför föreslår lagutskottet att formuleringen ”avgörandets riktighet” i *2 mom. 2 punkten* ersätts med ordet ”fakta”.

68 §. Hörande av omyndiga. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna och metoderna för att höra en omyndig person personligen vid en muntlig förhandling i förvaltningsdomstolen i perso-

nens eget eller något annat ärende. I 2 mom. finns också bestämmelser om när man får begränsa de delaktigas rätt att ta del av uppgifter om innehållet i det material som sammanställts eller upptagits vid hörandet av en omyndig.

Som utskottet konstaterar i sina överväganden ovan har grundlagsutskottet (GrUU 50/2018 rd, s. 9) ansett att bestämmelsen bör preciseras så att det på lagnivå framgår att kraven på en rättvis rättegång ska beaktas när man överväger om en omyndig ska höras eller rätten till information begränsas. Enligt utlåtandet bör lagutskottet dessutom granska hur den föreslagna regleringen förhåller sig till lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar och vid behov förtydliga bestämmelsen.

De delaktigas rätt att få uppgifter kan enligt 2 mom. begränsas om det behövs för att skydda den omyndige eller för att trygga något annat synnerligen viktigt intresse som berör den omyndige. Enligt uppgifter som utskottet fått från justitieministeriet är meningen att de föreslagna bestämmelserna om hörande av omyndiga och begränsningar i utlämnandet av uppgifter ska motsvara bestämmelserna i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007). Som utskottet konstaterar i sina överväganden ovan står det föreslagna 68 § 2 mom. delvis i strid med bestämmelsen i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (9 § 3 mom.). Enligt den lagen ska begränsningen vara nödvändig för att skydda ett intresse medan kravet i den föreslagna lagen är att begränsningen behövs. Utskottet anser att trösklarna i bestämmelserna bör vara enhetliga. Lagutskottet föreslår därför att 68 § *2 mom.* preciseras så att kravet också här är att begränsningen är nödvändig.

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår lagutskottet att 2 mom. preciseras också så att till momentets slut fogas en förutsättning enligt vilken begränsningen av rätten att få uppgifter inte får äventyra en rättvis rättegång.

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår lagutskottet också att *1 mom.* får en bestämmelse om att kraven på en rättvis rättegång ska beaktas när man överväger om en omyndig ska höras personligen.

69 §. Ett vittnes tystnadsrätt. Bestämmelser om den tystnadsrätt för ett vittne som avses i den föreslagna paragrafen finns i 39 b § i den gällande förvaltningsprocesslagen. Efter att den nu aktuella propositionen överlämnades har 39 b § 3 mom. 1 punkten i förvaltningsprocesslagen ändrats genom lagen (707/2018) så att den tidigare formuleringen ”affärs- eller yrkeshemlighet” ändrats till ”företagshemlighet”. Lagutskottet föreslår att motsvarande precisering görs i 69 § *3 mom. 1 punkten*.

84 §. Dröjsmål vid handläggningen av en administrativ ekonomisk påföljd av straffkaraktär. Paragrafen innehåller bestämmelser med tanke på situationer där det uppstår dröjsmål vid handläggningen av en administrativ ekonomisk påföljd av straffkaraktär.

Lagutskottet föreslår en teknisk ändring i *rubriken och 1 mom.* i den finska lagtexten.

85 §. Omröstning. I paragrafen finns bestämmelser om omröstning. Lagutskottet föreslår en teknisk ändring i *2 mom.* i den finska lagtexten.

87 §. Beslutsskälen. Paragrafen innehåller bestämmelser om motivering av förvaltningsdomstolens beslut. Enligt 1 mom. ska förvaltningsdomstolen ange skälen för sitt beslut. Av skälen ska framgå vilka bestämmelser som tillämpats, vilka omständigheter och utredningar som inverkat på avgörandet och vilka rättsliga slutsatser som ligger till grund för avgörandet. Enligt 2 mom. kan i fråga om handläggningsbeslut enbart de tillämpade bestämmelserna anges som beslutsskäl, om inte ärendet på grund av sin natur kräver att skälen anges på något annat sätt. Lagutskottet anser att bestämmelserna är motiverade. Beträffande 2 mom. konstaterar utskottet att ärendets natur kan kräva att skälen i enlighet med momentet anges på något annat sätt. Det kan till exempel gälla ett utlänningsärende där förvaltningsdomstolen avslår en ansökan om förbud mot verkställighet av ett beslut om avvisning.

104 §. Förfarandet vid rättelse eller komplettering av beslut. Paragrafen innehåller procedurbestämmelser som är av betydelse vid rättelse och komplettering. Enligt 103 § i förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden kan förvaltningsdomstolen komplettera sitt beslut inom besvärstiden, dock senast inom 30 dagar från delfåendet av beslutet, om beslutet inte innehåller ett avgörande i fråga om alla de biyrkanden som framställts i ärendet. Ett beslut får dock inte kompletteras om det leder till ett resultat som är oskäligt för en part. I 104 § föreskrivs det om kompletteringsförfarandet.

Enligt uppgift till utskottet blir det främst aktuellt att komplettera beslut i sådana fall när domstolen av misstag inte har uttalat sig om ett yrkande på ersättning för resekostnader. Förvaltningsdomstolen kan komplettera beslutet på eget initiativ men också utifrån ett meddelande från en delaktig i rättegången eller någon annan.

I paragrafen sägs dock inget om att höra parterna trots att avsikten också är att bedöma om kompletteringen ska anses skälig. Av de orsaker som anges ovan i utskottets överväganden anser lagutskottet att 104 § bör kompletteras med bestämmelser om hörande av parterna. Lagutskottet föreslår därför att *2 mom.* inleds med en ny mening enligt vilken de delaktiga i rättegången som kompletteringen avser ska höras innan beslutet kompletteras.

114 §. Återställande av försutten tid. Paragrafen innehåller bestämmelser om återställande av försutten tid. Enligt den kan högsta förvaltningsdomstolen återställa en försutten tid om någon på grund av ett i 53 § avsett laga hinder eller av något annat synnerligen vägande skäl inte inom utsatt tid har kunnat inleda ett förvaltningsprocessuellt ärende eller begära omprövning av ett beslut.

I 61 § i den gällande förvaltningsprocesslagen finns bestämmelser om återställande av försutten fatalietid som motsvarar de bestämmelser som föreslås här. Enligt den bestämmelsen kan försutten fatalietid återställas den som på grund av laga förfall eller annat synnerligen vägande skäl inte inom utsatt tid har kunnat 2) söka ändring i ett beslut, eller 3) vidta någon annan åtgärd i förvaltningsförfarande eller i förvaltningsrättskipning.

Lagutskottet anser utifrån de uppgifter det fått att den föreslagna 114 § bör formuleras så att den i så hög grad som möjligt motsvarar den gällande regleringen och dess struktur. Jämfört med propositionens förslag innefattar bestämmelsen då tydligare olika slags situationer vid handläggning av förvaltningsärenden och förvaltningsprocessuella ärenden. Lagutskottet föreslår därför att *114*

§ ändras enligt följande: Högsta förvaltningsdomstolen kan återställa en försutten tid om någon på grund av ett i 53 § avsett laga hinder eller av något annat synnerligen vägande skäl inte inom utsatt tid har kunnat 1) begära omprövning eller söka ändring i ett beslut, eller 2) vidta någon annan åtgärd i förvaltningsförfarande eller i en rättegång i ett förvaltningsärende.

118 §. Ansökan om återbrytande. I paragrafen föreskrivs om hur man ansöker om återbrytande av ett förvaltningsbeslut och vem som får ansöka om återbrytande. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det mer ingående än i dag om vem som får ansöka om återbrytande. Enligt uppgift till utskottet har meningen inte varit att ändra rättsläget till dessa delar. I praktiken har också en förvaltningsdomstol kunnat ha rätt att ansöka om återbrytande av sitt eget beslut. Lagutskottet noterar att detta inte uttryckligen har beaktats i den föreslagna paragrafen. Lagutskottet anser att paragrafen bör kompletteras till denna del.

I ljuset av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att *2 och 5 mom.* kompletteras så att förvaltningsdomstolarna nämns i momenten så att de jämställs med myndigheter i fråga om återbrytande av beslut.

4. Lag om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna

12 §. Domförhet. I paragrafen föreskrivs det om förvaltningsdomstolens domförhet. Av 3 mom. framgår det att en lagfaren ledamot bland annat kan fatta beslut ensam om att muntlig förberedelse ska ordnas samt träffa de avgöranden som gäller förfarandet och även besluta om andra åtgärder som hänför sig till ärendets förberedelse. En lagfaren ledamot kan också ensam förkasta ett yrkande som gäller ordnande av muntlig förhandling.

För klarhetens skull och med hänvisning till det som sägs ovan i detaljmotiven till 47 § i lagförslag 1 föreslår lagutskottet att 12 § *3 mom.* i lagen om förvaltningsdomstolarna kompletteras med ett omnämnande om att en lagfaren ledamot ensam också kan ordna muntlig förberedelse.

43. Lag om ändring av utlänningslagen

190 a §. Ändringssökande i viseringsärenden. Paragrafen föreskriver om ändringssökande i viseringsärenden. Paragrafen föreslås bli ändrad så att de allmänna hänvisningarna i 1—3 mom. till förvaltningsprocesslagen i stället ska hänvisa till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Efter det att propositionen lämnades har det föreslagits (RP 217/2018 rd, FvUB 26/2018 rd) att 190 a § i utlänningslagen ska ändras så att det i paragrafens 1 mom. föreskrivs att omprövning får begäras hos utrikesministeriet. Samtidigt föreslås det att ordet ”När” ersätts med ”Om”. Paragrafen har dessutom kompletterats med ett 2 mom. som är nytt också i förhållande till den gällande paragrafen. Kompletteringen gäller handläggningen av omprövningsbegäran. Paragrafens 3 mom. motsvarar i sak gällande 2 mom. I momentet har ”den finska beskickningen” ersatts med ”utrikesministeriet”. Paragrafens 4 mom. motsvarar gällande 3 mom. De ovan refererade ändringarna bör samordnas med den nu aktuella propositionen. Lagutskottet föreslår därför att ändringarna tas in i förslaget till *190 a §*. Därmed bör också *ingressen* ändras.

49. Lag om ändring av 19 och 23 a § i bränsleavgiftslagen

19 §. Förhandsavgörande Efter det att propositionen lämnades har föreslagna 19 § 2 mom. ändrats genom lag (996/2018) så att omnämnandet om Trafiksäkerhetsverket nu gäller Transport- och kommunikationsverket. Lagutskottet föreslår därför att 19 § *2 mom.* korrigeras på motsvarande sätt. Därmed måste också *ingressen* ändras.

23 a §. Besvär till förvaltningsdomstolen. Efter det att propositionen lämnades har föreslagna 23 a § 3 mom. ändrats genom lag (996/2018) så att omnämnandet i 3 mom. om Trafiksäkerhetsverket nu gäller Transport- och kommunikationsverket. Lagutskottet föreslår därför att 23 a § *3 mom.* korrigeras på motsvarande sätt. Därmed måste också *ingressen* ändras.

50. Lag om ändring av 48 och 50 a § i fordonsskattelagen.

48 §. Förhandsavgörande Efter det att propositionen lämnades har föreslagna 48 § ändrats genom lag (943/2018) så att omnämnandet i 2 mom. om Trafiksäkerhetsverket nu gäller Transport- och kommunikationsverket. Lagutskottet föreslår därför att 48 § *2 mom.* korrigeras på motsvarande sätt. Därmed bör också *ingressen* ändras.

52. Lagen om ändring av 35 § i lagen om skatteuppbörd

35 §. Begäran på en myndighets initiativ om förordnande som gäller verkställighet I lagförslaget föreslås en ändring i den redan upphävda lagen om skatteuppbörd (769/2016), som dock är i kraft till 31.10.2019. I lagförslaget justeras 35 § 1 mom. l lagen om skatteuppbörd så att hänvisningen till 32 § i förvaltningsprocesslagen blir en hänvisning till 123 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som avses i lagförslag 1, kommer enligt uppgift till utskottet att träda i kraft tidigast den 1 januari 2020, alltså efter den ovan nämnda tidpunkten. Det finns alltså inget behov av den ändring som föreslås i lagförslag 52. Utskottet föreslår att *lagförslag 52* förkastas.

53. Lag om ändring av lagen om skatteuppbörd.

35 §. Begäran av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt om att verkställigheten ska förbjudas eller avbrytas. Genom lagförslaget ändras den lag om skatteuppbörd (11/2018) som träder i kraft den 1 november 2019. Genom lagen upphävs den gamla lagen om skatteuppbörd (769/2016). I lagförslaget justeras 35 § 1 mom. i lagen om skatteuppbörd så att hänvisningen till 32 § i förvaltningsprocesslagen blir en hänvisning till 123 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Enligt ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 53 avses lagen träda i kraft den 1 november 2019. Den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som avses i lagförslag 1, kommer enligt uppgift till utskottet emellertid att träda i kraft tidigast den 1 januari 2020, alltså efter den ovan nämnda tidpunkten. Det är inte önskvärt att lagändringen i lagförslag 53 träder i kraft före den lag om rättegång i förvaltningsärenden som avses i lagförslag 1, utan de bör träda i kraft samtidigt. Lagutskottet föreslår därför att *ikraftträdandebestämmelsen* i lagförslag 53 justeras så att den exakta tidpunkten för ikraftträdandet lämnas öppen på samma sätt som i de andra lagförslagen. Av lag-

tekniska skäl föreslår lagutskottet dessutom att *lagrubriken* i det finskspråkiga lagförslaget justeras så att det framgår att det rör sig om en ändring av 35 § i lagen om skatteuppbörd.

Lagmotionen

I lagmotionen LM 1/2015 rd föreslås det att 6 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996) ändras så att myndigheternas besvärsrätt ska begränsas enbart till ärenden i vilka det finns en särskild och uttrycklig bestämmelse om besvärsrätten i lag. Därför föreslås det i motionen att bestämmelsen i 2 mom. om att en myndighet också har besvärsrätt om besvärsrätten är nödvändig för det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka upphävs.

Genom förslaget till lag om rättegång i förvaltningsärenden upphävs förvaltningsprocesslagen (586/1996). I den nya lagens 109 § finns bestämmelser om besvärsrätten. Enligt paragrafens 1 mom. får besvär över ett beslut av en förvaltningsdomstol anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag. Enligt paragrafens 2 mom. har den myndighet som har fattat det ursprungliga förvaltningsbeslutet rätt att genom besvär överklaga ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det. Enligt paragrafens 3 mom. får en myndighet även anföra besvär över ett förvaltningsbeslut, om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

Utskottet förordar godkännandet av den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden utifrån propositionen men med de ändringar som redovisas ovan. Utskottet föreslår följaktligen att *lagförslaget* förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2, 3, 5—42, 44— 48 och 51 i proposition RP 29/2018 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 4, 43, 49, 50 och 53 i proposition RP 29/2018 rd med ändringar. ***(Utskottets ändringsförslag)***

Riksdagen förkastar lagförslag 52 i proposition RP 29/2018 rd.

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 1/2015 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om rättegång i förvaltningsärenden

I enlighet med riksdagens beslut:

1 §

Lagens syfte

Denna lag innehåller bestämmelser om garantierna för rättsskydd och rättvis rättegång i rättegångar i förvaltningsärenden och rättegångar som i övrigt gäller offentligrättsliga rättsförhållanden.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på rättegången i de allmänna förvaltningsdomstolarna, vilka är högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna, inbegripet Ålands förvaltningsdomstol.

Dessutom tillämpas denna lag på rättegång i förvaltningsärenden i försäkringsdomstolen, marknadsdomstolen och arbetsdomstolen.

Denna lag tillämpas också i nämnder som inrättats för att handlägga besvärsärenden, i enlighet med vad som särskilt föreskrivs om detta.

Vad som i denna lag föreskrivs om förvaltningsdomstolar ska också tillämpas på de domstolar och nämnder som avses i 2 och 3 mom. när de handlägger förvaltningsprocessuella ärenden.

Bestämmelser om handläggningen av besvär som anförs hos någon annan än en domstol eller en nämnd som inrättats för att handlägga besvärsärenden finns i 3 a § i förvaltningslagen (434/2003).

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, ska de bestämmelserna tillämpas i stället för denna lag.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1*) myndigheter* statliga ämbetsverk och inrättningar, myndigheter i landskapet Åland, kommunala myndigheter, självständiga offentligrättsliga inrättningar och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter,

2) *laga kraft* att ett beslut av en myndighet eller förvaltningsdomstol är bestående så att ändring i beslutet inte längre får sökas genom ordinära rättsmedel därför att tiden för begäran om omprövning eller anförande av besvär har löpt ut, eller därför att omprövning av beslutet inte får begäras eller beslutet inte får överklagas genom besvär.

5 §

Jäv

En domare får inte handlägga ett ärende i en förvaltningsdomstol, om domaren är jävig. Bestämmelserna om domarjäv tillämpas också på övriga domstolsledamöter, föredragande, protokollförare och dem som annars deltar i handläggningen av ett ärende.

På en förvaltningsdomstols domförhet i ett ärende som gäller domarjäv tillämpas vad som föreskrivs om domförhet i huvudsaken. Förvaltningsdomstolen får dock avgöra en jävsinvändning också om minst en lagfaren ledamot ingår i sammansättningen.

När det gäller jäv samt framställande och behandling av jävsinvändningar i en förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt vad som i 2 kap. 13 § och 13 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om domarjäv.

2 kap.

Besvär över förvaltningsbeslut

6 §

Förvaltningsbesluts överklagbarhet

Ett beslut genom vilket en myndighet har avgjort eller avvisat ett förvaltningsärende får överklagas genom besvär.

Ett beslut som endast gäller beredning eller verkställighet av ett ärende får inte överklagas genom besvär. En förvaltningsintern order om att utföra ett uppdrag eller vidta någon annan åtgärd får inte heller överklagas genom besvär.

7 §

Rätt att anföra besvär över förvaltningsbeslut

Besvär över ett förvaltningsbeslut får anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag. En myndighet får även anföra besvär över ett förvaltningsbeslut om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

Ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär endast av den som har begärt omprövning. Om ett förvaltningsbeslut har ändrats eller upphävts vid omprövningen, får besvär över det beslut som fattats med anledning av begäran om omprövning anföras också av den som enligt 1 mom. har besvärsrätt i ärendet.

8 §

Besvärsinstans i fråga om förvaltningsbeslut

Besvär över en myndighets beslut anförs hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvär över beslut som fattats vid statsrådets plenum anförs dock hos högsta förvaltningsdomstolen. I fråga om anförande av besvär hos andra förvaltningsdomstolar gäller vad som föreskrivs särskilt.

Besvär över ett beslut i ett ärende som ska underställas anförs hos den domstol eller myndighet som beslutet ska underställas.

9 §

Besvär över beslut av kommunala myndigheter, myndigheter i landskapet Åland och kyrkliga myndigheter

Bestämmelser om besvär över beslut av kommunala myndigheter finns i kommunallagen (410/2015).

Bestämmelser om besvär över beslut av Ålands landskapsregering och myndigheter som är underställda den samt över beslut av kommunala myndigheter på Åland finns i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

Bestämmelser om besvär över beslut av myndigheter inom den evangelisk-lutherska kyrkan och dess församlingar och kyrkliga samfälligheter finns i kyrkolagen (1054/1993). Bestämmelser om besvär över beslut av myndigheter inom den ortodoxa kyrkan och dess församlingar finns i lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006).

10 §

Behörig regional förvaltningsdomstol

Lokalt behörig är den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet som fattat förvaltningsbeslutet har sitt verksamhetsområde.

Om verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet finns i flera än en domkrets, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets myndigheten har sitt huvudsakli-

ga verksamhetsställe. Om denna grund inte kan tillämpas, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets beslutet har fattats.

Om verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet omfattar hela landet, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets ändringssökanden har sin hemort. Om beslutet gäller en fastighet eller ett område är dock den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets huvuddelen av fastigheten eller området finns. Verksamhetsområdet för en myndighet anses omfatta hela landet också när Åland inte hör till dess verksamhetsområde.

Om ett beslut av en i 3 mom. avsedd myndighet gäller flera fastigheter eller områden som finns inom olika regionala förvaltningsdomstolars domkretsar, eller gäller flera personer eller sammanslutningar vars hemort finns inom olika regionala förvaltningsdomstolars domkretsar, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets myndighetens huvudsakliga verksamhetsställe finns. Om denna grund inte kan tillämpas, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets beslutet har fattats.

Om det i ett ärende inte finns någon regional förvaltningsdomstol som är behörig med stöd av 1—4 mom., är den behöriga regionala förvaltningsdomstolen Helsingfors förvaltningsdomstol.

11 §

Gemensam handläggning i en regional förvaltningsdomstol av ärenden med sakligt samband

Oberoende av vad som föreskrivs i 10 § är en regional förvaltningsdomstol behörig att handlägga ett ärende som i sakligt hänseende hör till samma helhet som ett annat ärende som är anhängigt vid den förvaltningsdomstolen. Detta förutsätter att

1) den regionala förvaltningsdomstolen har saklig behörighet att handlägga ärenden som hör till den aktuella ärendegruppen,

2) en gemensam handläggning av ärendena är behövlig av något särskilt skäl, och

3) en gemensam handläggning av ärendena inte orsakar de delaktiga i rättegången oskälig olägenhet.

En regional förvaltningsdomstol får överföra ett ärende som omfattas av dess behörighet till en sådan regional förvaltningsdomstol som avses i 1 mom. efter att ha kommit överens om saken med den mottagande domstolen. Innan ärendet överförs ska de delaktiga i rättegången höras.

Ett beslut om överföring får inte överklagas genom besvär.

12 §

Grundbesvär

På grundbesvär tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om besvär, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

3 kap.

Anförande av besvär

13 §

Anförande av besvär och besvärstid

Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Besvär ska anföras skriftligen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Bestämmelser om anförande av besvär finns dessutom i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Bestämmelser om beräknande av tidsfrister finns i lagen om beräknande av laga tid (150/1930).

14 §

Inlämnande av besvär

Besvär ska inom besvärstiden lämnas till den förvaltningsdomstol som är behörig, om det inte särskilt föreskrivs att besvären ska lämnas till en myndighet. Om besvären har inkommit till den behöriga domstolen inom besvärstiden, ska besvären dock inte avvisas på den grunden att de enligt lag borde ha lämnats till en myndighet.

Den som är intagen på en sluten anstalt får inom besvärstiden även lämna besvären till den som förordnats att sköta denna uppgift i anstalten, eller till chefen för anstalten. Denna person ska utan dröjsmål sända besvären till den behöriga domstolen eller myndigheten.

15 §

Besvärens innehåll

I besvären ska följande anges:

1) det beslut i vilket ändring söks (*det överklagade beslutet*),

2) till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas (*yrkandena*),

3) grunderna för yrkandena,

4) vad besvärsrätten grundar sig på om det överklagade beslutet inte avser ändringssökanden själv.

I besvären ska dessutom ändringssökandens namn och kontaktuppgifter uppges. Om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud, ska också dennes kontaktuppgifter uppges. Medan besvären är anhängiga ska förvaltningsdomstolen utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna. ~~Besvären ska också innehålla uppgift om postadress och eventuell annan adress till vilken kallelser, uppmaningar och meddelanden som gäller ärendet kan sändas (processadress).~~

Besvären ska också innehålla uppgift om postadress och eventuell annan adress till vilken handlingar som hänför sig till rättegången kan sändas (processadress). Om ändringssökanden har uppgett flera processadresser, kan förvaltningsdomstolen välja till vilken av dem den skickar de handlingar som hänför sig till rättegången. (Nytt 3 mom.)

När den som har begärt omprövning anför besvär över det beslut som fattats med anledning av begäran om omprövning, får denne lägga fram nya grunder för sina yrkanden. Ändringssökanden i fråga får framställa nya yrkanden endast om de grundar sig på förändrade förhållanden eller på omständigheter som ändringssökanden fått kännedom om efter att tidsfristen för begäran om omprövning gått ut.

16 §

Bilagor till besvären

Till besvären ska följande fogas:
1) det överklagade beslutet med besvärsanvisning,
2) utredning om när ändringssökanden har fått del av beslutet, eller annan utredning om när besvärstiden börjat löpa,
3) de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

17 §

Verkan av en felaktig besvärsanvisning

Om ett beslut har överklagats med iakttagande av ett oriktigt förfarande på grund av att besvärsanvisning saknats eller besvärsanvisningen varit felaktig, ska besvären inte avvisas på denna grund.

Om besvären på grund av att besvärsanvisning saknats eller besvärsanvisningen varit felaktig har lämnats till fel förvaltningsdomstol eller myndighet, ska denna förvaltningsdomstol eller myndighet överföra besvären till den behöriga domstolen eller myndigheten. Ändringssökanden ska underrättas om överföringen.

18 §

Överföring av ett ärende

Om besvär av misstag har lämnats till en förvaltningsdomstol som inte är behörig att handlägga ärendet, kan domstolen överföra ärendet till den behöriga förvaltningsdomstolen eller myndigheten. Domstolen kan fatta ett särskilt beslut om överföringen. Ändringssökanden ska dock alltid underrättas om överföringen.

Överföringen förlänger inte besvärstiden.

4 kap.

Andra förvaltningsprocessuella ärenden

19 §

Inledande av andra förvaltningsprocessuella ärenden

Andra förvaltningsprocessärenden än besvär och extraordinärt ändringssökande (*andra förvaltningsprocessuella ärenden*), inleds i en förvaltningsdomstol genom en skrivelse där följande ska anges:

1) yrkandet och grunderna för det,

2) den myndighet, person, sammanslutning eller aktör yrkandet riktas mot.

De handlingar som åberopas som stöd för yrkandet ska fogas till skrivelsen.

20 §

Förvaltningstvistemål

Den regionala förvaltningsdomstolen handlägger som förvaltningstvistemål en tvist

1) som enligt lag ska avgöras som förvaltningstvistemål,

2) som gäller offentligrättslig betalningsskyldighet, ~~eller~~

3) som gäller något annat intresse eller någon annan rättighet eller skyldighet som har sin grund i ett offentligrättsligt rättsförhållande, eller

4) som gäller ett förvaltningsavtal.

Ett ärende handläggs dock inte som förvaltningstvistemål, om ärendet kan eller har kunnat avgöras genom ett förvaltningsbeslut eller ett beslut med anledning av grundbesvär.

21 §

Tid inom vilken förvaltningstvistemål ska inledas

En ansökan som syftar till att inleda en förvaltningstvist ska lämnas till den behöriga regionala förvaltningsdomstolen inom fem år från det att ärendet blev stridigt. En ansökan som gäller offentligrättslig betalningsskyldighet ska dock lämnas till den regionala förvaltningsdomstolen inom fem år från ingången av det år som följer på det år under vilket betalning har yrkats eller grunden för betalningsskyldigheten har uppkommit.

22 §

Behörig regional förvaltningsdomstol i förvaltningstvistemål

Ett förvaltningstvistemål ska handläggas av den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den person eller sammanslutning yrkandet riktas mot har sin hemort. Ett yrkande som riktas mot en juridisk person eller en enskild näringsidkare kan dock också handläggas av den regionala

förvaltningsdomstol inom vars domkrets den juridiska personen eller näringsidkaren har sitt verksamhetsställe.

Ett yrkande som riktas mot staten, en kommun eller någon annan offentligrättslig juridisk person ska dock handläggas av den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den som framställt yrkandet har sin hemort. Ett yrkande som riktas mot en offentligrättslig juridisk person kan handläggas också av den regionala förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet som för den juridiska personens talan har sin hemort eller sitt verksamhetsställe.

Om det enligt 1 eller 2 mom. inte finns någon behörig regional förvaltningsdomstol i ett förvaltningstvistemål, ska ärendet handläggas av Helsingfors förvaltningsdomstol.

23 §

Tillämpning av bestämmelserna om besvär

På andra förvaltningsprocessuella ärenden tillämpas i övrigt vad som i denna lag föreskrivs om besvär.

5 kap.

Rätt att föra talan samt anlitande av biträde eller ombud

24 §

Rätt att föra talan

Var och en har rätt att föra talan i egen sak, om inte något annat föreskrivs i lag.

25 §

Omyndigas talan

En omyndigs talan förs av den omyndiges intressebevakare, vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare, om inte något annat föreskrivs i lag.

Den omyndige har dock rätt att ensam föra sin talan i ett ärende som gäller sådan inkomst eller förmögenhet som han eller hon har rätt att råda över. En omyndig som har fyllt 18 år för själv ensam sin talan i ett ärende som gäller hans eller hennes person, om han eller hon kan förstå sakens betydelse. En minderårig som har fyllt 15 år och hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare har rätt att var för sig föra talan i en sak som gäller den minderåriges person eller personliga fördel eller rättighet.

26 §

Intressebevakarens rätt att föra talan

En intressebevakare som har förordnats för en myndig ska vid sidan av huvudmannen självständigt föra talan i ärenden som hör till intressebevakarens uppdrag. Är intressebevakaren och huvudmannen av olika åsikt blir huvudmannens ståndpunkt avgörande, om han eller hon kan förstå sakens betydelse.

Om huvudmannens handlingsbehörighet har begränsats på ett annat sätt än genom omyndigförklaring, ska intressebevakaren ensam föra huvudmannens talan i ärenden som huvudmannen inte har rätt att besluta om. Intressebevakaren och huvudmannen för dock gemensamt talan i ärenden som de tillsammans ska besluta om.

27 §

Hörande av huvudmannen och av intressebevakaren eller vårdnadshavaren

Är hörande behövligt med hänsyn till huvudmannens intresse eller för att saken ska kunna utredas ska

1) huvudmannen höras, om talan förs av huvudmannens intressebevakare, vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare,

2) intressebevakaren, vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare höras, om talan förs av huvudmannen.

28 §

Förordnande av intressebevakare för en rättegång

Förvaltningsdomstolen kan medan rättegången är anhängig förordna en intressebevakare för en part för rättegången, om parten på grund av försvagat hälsotillstånd eller av någon annan särskild orsak är oförmögen att bevaka sina intressen.

Domstolen ska förordna en intressebevakare för rättegången, om partens intressebevakare, vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare är jävig eller av någon annan orsak inte kan föra talan i ärendet.

Intressebevakarens förordnande gäller tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut, om inte domstolen bestämmer något annat. På intressebevakaren tillämpas vad som föreskrivs i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

29 §

Partssuccession

Om en part avlider under rättegången, träder den avlidna partens rättsinnehavare i partens ställe, om inte något annat följer av ärendets art.

Om rättegången gäller utövande av äganderätt eller någon annan rättighet och denna rätt under rättegången övergår till någon annan, träder den nya rättsinnehavaren i den ursprungliga rättsin-

nehavarens ställe, om inte något annat följer av särskilda skäl. Detsamma gäller situationer där partsställningen hör samman med äganderätt eller någon annan rättighet.

30 §

Ombud och biträden

De delaktiga i en rättegång får anlita ombud eller biträde. Ombudet eller biträdet ska vara advokat, offentligt rättsbiträde eller ett sådant rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011). Ombudet eller biträdet kan dock också vara någon annan redbar myndig person som är lämplig och skickad för uppdraget, som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Den som är domare eller föredragande i en förvaltningsdomstol får inte uppträda som ombud eller biträde, utom i det fall att saken gäller någon av hans eller hennes i 13 kap. 3 § i rättegångsbalken avsedda närstående eller en sak som han eller hon eller hans eller hennes ovan avsedda närstående har del i. En tjänsteman får inte vara ombud eller biträde om detta strider mot hans eller hennes tjänsteplikt.

Den som står i ett i 13 kap. 3 § i rättegångsbalken avsett förhållande till den domare eller föredragande som handlägger ett ärende får inte heller uppträda som ombud eller biträde i ärendet. Detsamma gäller den som har deltagit i ärendets handläggning i en domstol eller myndighet eller där har uppträtt som ombud eller biträde för motparten. Om förvaltningsdomstolen märker att ett ombud eller biträde står i ett i 13 kap. 3 § i rättegångsbalken avsett förhållande till den domare eller föredragande som handlägger ärendet, ska domstolen underrätta ombudet eller biträdet om saken.

31 §

Förbud mot att uppträda samt förande av ett ärende till tillsynsnämnden

Om ett ombud eller biträde är olämpligt för sitt uppdrag, kan domstolen förbjuda honom eller henne att uppträda som ombud eller biträde i ett visst ärende. Huvudmannen ska underrättas om förbudet och ges tillfälle att skaffa sig ett nytt ombud eller biträde.

En domstol kan också förvägra ett ombud eller biträde rätten att under högst tre år vara verksam som ombud eller biträde vid den domstolen, om det finns skäl till detta. Om ett sådant beslut gäller en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd ska domstolen underrätta den tillsynsnämnd som avses i lagen om advokater (496/1958) om beslutet.

Om en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd på annat sätt handlar i strid med sina skyldigheter, kan domstolen anmäla detta till den tillsynsnämnd som avses i 2 mom.

32 §

Fullmakt för ombud

Ett ombud ska visa upp en skriftlig fullmakt.

Om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat, behöver en skriftlig fullmakt dock inte visas upp, om

1) huvudmannen har befullmäktigat ombudet muntligen i domstolen,

2) samma person har uppträtt som ombud vid en tidigare handläggningsfas i förvaltningsförfarandet eller i domstol,

3) ombudet är advokat, offentligt rättsbiträde eller ett sådant rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd.

Om fullmakt saknas trots skyldighet att visa upp en sådan, ska domstolen ge ombudet tillfälle att visa upp den. Detta hindrar dock inte att handläggningen fortgår.

Ett ombud får inte utan huvudmannens samtycke på någon annan överföra en fullmakt som har utställts på en viss person.

33 §

Kontaktperson för ändringssökande

Om flera personer anför besvär tillsammans, kan det i besvären anges att en av dem är kontaktperson. Om ingen kontaktperson har angetts är den person som nämns först i besvärsskriften kontaktperson. Kontaktpersonen behöver inte visa upp fullmakt.

34 §

Ombuds och biträdens tystnadsplikt

Ett rättegångsombud eller rättegångsbiträde får inte olovligen röja en enskild persons eller en familjs hemlighet eller företagshemligheter som han eller hon har fått kännedom om

1) vid skötseln av ett uppdrag i anslutning till en rättegång,

2) vid lämnande av juridisk rådgivning som gäller huvudmannens rättsliga ställning vid förundersökning eller i någon annan handläggningsfas inför en rättegång,

3) vid lämnande av juridisk rådgivning som gäller inledande eller undvikande av rättegång.

Detsamma gäller tolkar och översättare som anlitas vid handläggningen av ärendet och sådana personer som deltar i skötseln av huvudmannens ärende samt sådana stödpersoner för omyndiga som avses i 68 §.

Till straff för brott mot tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (1889/39), om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

6 kap.

Handläggning och utredning av ärenden

35 §

Processledning

Förvaltningsdomstolen ska svara för processledningen.

36 §

Handläggningssätt

Handläggningen av ett ärende i förvaltningsdomstolen är skriftlig och grundar sig på besvären samt det överklagade beslutet och övrigt rättegångsmaterial.

I ett ärende kan det också ordnas muntlig förberedelse, muntlig förhandling, syn eller inspektion.

37 §

Hur ett ärende utreds

Förvaltningsdomstolen ska se till att ett ärende som handläggs blir utrett. Förvaltningsdomstolen ska vid behov ge en part eller den myndighet som har fattat beslutet anvisningar om vilken tilläggsutredning som ska läggas fram i ärendet.

Förvaltningsdomstolen ska på eget initiativ inhämta utredning i sådan omfattning som en opartisk och rättvis behandling av ärendet samt ärendets art kräver.

Den som är part och den myndighet som har fattat beslutet ska sanningsenligt lägga fram utredning om grunderna för sina yrkanden. De ska medverka till utredningen av ärendet på det sätt som ärendets rättsliga natur kräver. Myndigheter ska vid rättegången på ett objektivt sätt beakta både allmänna och enskilda intressen.

38 §

Skyldighet att lägga fram utredning

Var och en är skyldig att infinna sig i domstolen för att höras samt att tillåta förrättande av syn eller att lägga fram sådana föremål eller handlingar som avses i 51 § för domstolen, om inte något annat föreskrivs i lag.

Om en person har skyldighet eller rätt att vägra vittna i domstol, får han eller hon emellertid inte åläggas att lägga fram en handling eller ett föremål eller att tillåta förrättande av syn ~~eller inspektion~~ för att lägga fram utredning om en omständighet som omfattas av tystnadsplikten eller tystnadsrätten.

39 §

Rätt att lägga fram utredning

Den som är part och den myndighet som har fattat beslutet har rätt att för förvaltningsdomstolen lägga fram all den utredning parten eller myndigheten önskar.

Domstolen kan lämna sådant material som uppenbart inte hänför sig till det aktuella ärendet utan avseende.

40 §

Komplettering av besvär och andra skrivelser

Om en besvärsskrift eller någon annan till förvaltningsdomstolen inlämnad skrivelse är bristfällig, ska förvaltningsdomstolen ge den som uppgjort skrivelsen tillfälle att komplettera den inom en skälig tid, om inte kompletteringen är onödig med tanke på handläggningen av ärendet. I begäran om komplettering ska det samtidigt anges på vilket sätt skrivelsen är bristfällig och vilka följder det kan få om den inte kompletteras.

41 §

Framställande av nya yrkanden

Efter att besvärstiden löpt ut får nya yrkanden framställas endast om de grundar sig på förändringar i förhållandena eller på omständigheter som ändringssökanden fått kännedom om först efter att besvärstiden löpt ut.

Efter att besvärstiden löpt ut får ändringssökanden framföra nya grunder till stöd för sina yrkanden, om inte saken därigenom blir en annan.

En part får dock under rättegången yrka på att verkställigheten ska förbjudas eller avbrytas eller att muntlig förhandling ska ordnas, yrka på ersättning för rättegångskostnader eller framställa andra biyrkanden i anslutning till rättegången.

42 §

Utlåtande av den myndighet som fattat beslutet

Den myndighet som har fattat beslutet ska på begäran av förvaltningsdomstolen ge sin redogörelse för ärendet, bemöta de yrkanden som de delaktiga i rättegången har framställt och grunderna för yrkandena samt yttra sig om den utredning som lagts fram.

Myndigheten ska på begäran av förvaltningsdomstolen till domstolen lämna de handlingar som beslutet grundat sig på och annan behövlig utredning.

Vite kan föreläggas för att säkerställa att skyldigheten uppfylls.

43 §

Hörande av andra myndigheter och sakkunniga

Förvaltningsdomstolen kan på eget initiativ begära ett utlåtande om en fråga som kräver särskild sakkunskap av någon annan myndighet än den som fattat beslutet eller av en enskild sakkunnig. Domstolen kan också höra en sakkunnig vid en muntlig förhandling. Domstolen kan också begära ett utlåtande av en sakkunnig som en delaktig i rättegången utser och som förvaltningsdomstolen anser det vara behövligt att höra.

En sakkunnig ska vara känd för redbarhet och skicklighet inom sitt område. Den som står i ett sådant förhållande till ärendet eller till en part att hans eller hennes opartiskhet äventyras får inte vara sakkunnig.

44 §

Hörande av parterna

Innan ärendet avgörs ska parterna ges tillfälle att framföra sin uppfattning om de yrkanden som de övriga delaktiga i rättegången har framställt samt om det övriga rättegångsmaterialet.

Ett ärende får avgöras utan att en part ges tillfälle att bli hörd, om besvären omedelbart avvisas eller de är uppenbart ogrundade eller om hörande annars inte krävs för att trygga en rättvis rättegång.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller också en myndighet som anfört besvär.

Bestämmelser om begränsningar i parternas rätt att ta del av rättegångshandlingar som inte är offentliga finns i 9 § i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007).

45 §

Tidsfrist för utredning

Förvaltningsdomstolen ska sätta ut en med hänsyn till ärendets art skälig tidsfrist, inom vilken ett bemötande eller annan utredning som domstolen begärt ska lämnas in.

Domstolen kan avgöra ärendet efter tidsfristens utgång även om den begärda utredningen inte har lämnats in. Detta ska meddelas när tidsfristen sätts ut.

46 §

Begränsning av utredning

När förvaltningsdomstolen anser att ett ärende blivit utrett, kan den sätta ut en med hänsyn till ärendets art skälig tidsfrist inom vilken de delaktiga i rättegången ska lämna in eventuellt tilläggsmaterial i ärendet. Om en delaktig ger in tilläggsmaterial efter utgången av denna tidsfrist, kan förvaltningsdomstolen lämna materialet utan avseende.

47 §

Muntlig förberedelse

Förvaltningsdomstolen kan ordna muntlig förberedelse för att klarlägga vilka omständigheter de delaktiga i rättegången är oeniga om i ärendet samt vilken utredning det kan läggas fram som stöd för yrkandena. Vid den muntliga förberedelsen hörs inte vittnen eller sakkunniga.

Om inte förvaltningsdomstolen anser det behövligt att en part är personligen närvarande vid den muntliga förberedelsen, kan domstolen kalla endast partens ombud till den.

Över den muntliga förberedelsen ska det upprättas ett protokoll där ärendet och de uppgifter som behövs för att specificera ärendet och de personer som deltagit i handläggningen antecknas.

48 §

Syn

Förvaltningsdomstolen kan förrätta syn för att utreda ett ärende. Vid syneförrättningen görs iakttagelser av fastigheter, landskap, konstruktioner och andra sådana objekt som inte utan svårighet kan hämtas till domstolen.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får syn dock förrättas endast om det är nödvändigt för utredningen av ärendet.

Förvaltningsdomstolen ska kalla parterna och den myndighet som fattat beslutet till synen. Över syneförrättningen ska det upprättas ett protokoll där de uppgifter som behövs för att specificera ärendet och de personer som varit närvarande antecknas och där det redogörs för syneförrättningens förlopp. Syneobjektet ska fotograferas eller filmas, om det inte är onödigt.

På syneförrättningar tillämpas dessutom vad som i 62 § föreskrivs om kallande av delaktiga i rättegången till muntlig förhandling samt vad som föreskrivs i 17 kap. 38 § 2 mom. i rättegångsbalken.

49 §

Inspektion

Förvaltningsdomstolen kan i stället för syn förrätta inspektion på platsen för att konstatera fakta. Inspektion får inte förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Parterna och den myndighet som fattat beslutet ska på förhand underrättas om inspektionen.

Över inspektionen ska det upprättas ett protokoll där de uppgifter som behövs för att specificera ärendet och de personer som varit närvarande antecknas och där det redogörs för inspektionens förlopp. Föremålet för inspektionen ska fotograferas eller filmas, om det inte är onödigt.

50 §

Förvaltningsdomstolens rätt att få uppgifter

Förvaltningsdomstolen har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt på begäran få alla sådana uppgifter och handlingar av en myndighet som är nödvändiga för att ett ärende

ska kunna avgöras. Domstolen får förelägga en myndighet att tillhandahålla den utredning som behövs. Föreläggandet får förenas med vite.

51 §

Uppvisande av handlingar och föremål

Förvaltningsdomstolen får förelägga någon annan än en myndighet att till domstolen lämna in eller för domstolen visa upp en handling eller ett föremål som denne innehar, om handlingen eller föremålet kan antas ha betydelse som bevis i ärendet. Föreläggandet får förenas med vite.

På inlämnande av handlingar och föremål och uppvisande av dem för domstolen tillämpas dessutom vad som i 17 kap. 39 och 40 § 2 mom. i rättegångsbalken föreskrivs om skriftliga bevis och om hämtande av föremål till domstolen.

52 §

Tolkning och översättning

Förvaltningsdomstolen ska ordna tolkning och översättning, om en person inte behärskar det språk som enligt språklagen (423/2003) ska användas i domstolen eller inte kan göra sig förstådd på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning och

1) den myndighet som har handlagt ärendet i en tidigare handläggningsfas har varit skyldig att ordna tolkning eller översättning med stöd av 26 § 1 mom. i förvaltningslagen eller någon annan bestämmelse,

2) domstolen som första instans avgör ett sådant förvaltningstvistemål eller annat förvaltningsprocessuellt ärende som har inletts av en myndighet, eller

3) personen ska höras muntligen.

Domstolen kan av särskilda skäl ordna tolkning och översättning också i andra situationer än de som avses i 1 mom.

I en rättegång får inte den vara tolk eller översättare, som står i ett sådant förhållande till en part eller till ärendet att hans eller hennes tillförlitlighet till följd av detta kan äventyras.

Bestämmelser om rätten för den som använder finska eller svenska att få sådan tolkning och översättning som ordnas av en myndighet finns i språklagen. Bestämmelser om samernas rätt att använda sitt eget språk finns i samiska språklagen (1086/2003). Förvaltningsdomstolen ska också se till att medborgare i de övriga nordiska länderna får behövlig tolk- och översättningshjälp i ärenden som handläggs vid domstolen, enligt vad som anges i konventionen mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige om nordiska medborgares rätt att använda sitt eget språk i annat nordiskt land (FördrS 11/1987).

53 §

Laga hinder

Laga hinder har den som på grund av sjukdom eller avbrott i den allmänna samfärdseln eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan iaktta en tidsfrist som satts ut av en förvaltnings-

domstol. Domstolen ska utan dröjsmål underrättas om laga hinder och om när sådant hinder upphör.

Om en part på grund av laga hinder inte kan infinna sig för att bli hörd eller iaktta någon annan tidsfrist som satts ut av förvaltningsdomstolen, ska domstolen skjuta upp ärendets behandling och sätta ut en ny tidsfrist.

Om en parts rättegångsombud eller biträde har laga hinder och det inte har varit möjligt att i tid få ett annat ombud eller biträde i hans eller hennes ställe, anses underlåtenhet att iaktta en av domstolen utsatt tidsfrist bero på laga hinder.

54 §

Tryggande av ordningen vid rättegången

Förvaltningsdomstolen ska svara för ordningen vid rättegången. Den som stör handläggningen kan avlägsnas från rättegångstillfället. Domstolen har rätt att få handräckning av polisen för att ordna rättegångstillfället och trygga ordningen vid rättegångstillfället.

Domstolen kan döma en person att betala en rättegångsbot på högst 1 000 euro. Rättegångsboten kan dömas ut om personen trots domstolens varning inte följer ordförandens instruktioner, om han eller hon yttrar sig på ett sätt som kränker domstolens anseende eller annars uppträder störande eller olämpligt vid rättegångstillfället.

En i 2 mom. avsedd rättegångsbot kan också dömas ut på grundval av att motsvarande skriftligt material lämnats in, om materialet trots domstolens varning kränker domstolens anseende eller annars är olämpligt.

Om en person har avlägsnats från rättegångstillfället, ska domstolen pröva huruvida handläggningen av ärendet trots det kan fortsätta.

55 §

Uppskattning av handläggningstiden

En förvaltningsdomstol ska på begäran lämna uppgift om den uppskattade handläggningstiden för ett ärende.

56 §

Tillämpning av viteslagen

På föreläggande och utdömande av vite för att säkerställa en rättegång tillämpas vad som föreskrivs i 2 kap. i viteslagen (1113/1990).

7 kap.

Muntlig förhandling

57 §

Ordnande av muntlig förhandling

Förvaltningsdomstolen ska ordna muntlig förhandling, om domstolen anser det vara behövligt eller en enskild part framställer ett yrkande om det. Vid muntlig förhandling kan en part, den myndighet som fattat beslutet, vittnen och sakkunniga höras samt annan utredning tas emot.

Domstolen får trots en parts yrkande avstå från att ordna muntlig förhandling, om

1) partsställningen för den som yrkat muntlig förhandling baserar sig på medlemskap i en kommun eller någon annan sammanslutning,

2) domstolen redan har fått tillräcklig utredning om de fakta som är av betydelse för att den ska kunna avgöra ärendet, utan att det enligt domstolens bedömning kvarstår något rimligt tvivel om fakta,

3) det är möjligt att klarlägga fakta i ärendet på något annat sätt,

4) muntlig förhandling redan har ordnats i samma ärende vid en förvaltningsdomstol, eller

5) det annars med beaktande av ärendets art och betydelse för parterna samt kraven på en rättvis rättegång är uppenbart onödigt att muntlig förhandling ordnas.

Högsta förvaltningsdomstolen kan trots en parts yrkande avstå från att ordna muntlig förhandling också när ärendet gäller sökande av ändring i ett beslut av en förvaltningsdomstol och det inte behövs någon muntlig förhandling för utredningen av ärendet.

Den som framställer ett yrkande om muntlig förhandling ska uppge varför muntlig förhandling behöver ordnas och vilken utredning han eller hon avser lägga fram vid den.

Om ett sakkunnigutlåtande eller en skriftlig vittnesberättelse av privat natur åberopas i ärendet, ska muntlig förhandling ordnas för hörande av den sakkunnige eller vittnet endast om det behövs för utredningen av ärendet.

58 §

Beslut om muntlig förhandling

Förvaltningsdomstolen beslutar om ett yrkande om muntlig förhandling i samband med huvudsaken eller genom ett handläggningsbeslut.

Om förvaltningsdomstolen inte på yrkande av en part ordnar muntlig förhandling, ska parterna underrättas om detta. Parterna ska samtidigt ges tillfälle att skriftligt lämna tilläggsutredning. Underrättelse behöver inte lämnas, om besvären avvisas eller omedelbart avslås eller om en underrättelse av någon annan motsvarande anledning är uppenbart onödig.

59 §

Avgränsning av en muntlig förhandling

Förvaltningsdomstolen kan avgränsa en muntlig förhandling så att den endast gäller en del av ärendet, klarläggande av parternas uppfattningar, klarläggande av uppfattningen hos den myndighet som fattat beslutet eller mottagande av muntlig bevisning, eller på något annat motsvarande sätt.

60 §

Den muntliga förhandlingens förlopp

Vid en muntlig förhandling ska förvaltningsdomstolen
1) först presentera en sammanfattning av vad ärendet gäller,
2) höra parterna och den myndighet som fattat beslutet,
3) vid behov höra vittnen och sakkunniga samt ta emot annan utredning,
4) slutligen höra de delaktiga i rättegången om de omständigheter som framgått vid förhandlingen.

61 §

Åberopande av vittnen

De delaktiga i rättegången åberopar sina vittnen. Förvaltningsdomstolen kan också på eget initiativ utse vittnen.

Domstolen kan sätta ut en tidsfrist inom vilken de delaktiga i rättegången ska åberopa vittnen.

Domstolen beslutar om vilka personer som kallas att vittna.

62 §

Kallande av de delaktiga i rättegången

Till en muntlig förhandling ska förvaltningsdomstolen kalla de delaktiga i rättegången. Om den muntliga förhandlingen har begränsats på det sätt som avses i 59 §, behöver de parter vilkas närvaro är uppenbart onödig inte kallas.

Om den som kallats eller dennes lagliga företrädare uteblir från den muntliga förhandlingen, utgör detta inte hinder för ärendet behandling och avgörande.

En part eller partens lagliga företrädare kan kallas att personligen infinna sig vid den muntliga förhandlingen, om det behövs för utredningen av ärendet. Kallelsen får förenas med vite.

Om en part eller partens lagliga företrädare inte iakttar en kallelse som avses i 3 mom., och domstolen alltjämt anser att hans eller hennes personliga närvaro behövs, ska domstolen döma ut vitet och förelägga ett nytt högre vite. Vitet ska inte dömas ut om ärendet behandlas och avgörs trots personens frånvaro eller om frånvaron beror på laga hinder.

63 §

Kallande av andra personer för att höras

Förvaltningsdomstolen beslutar om att kalla sakkunniga och vittnen till en muntlig förhandling. Domstolen fattar dessutom beslut om kallande av sådana andra personer och myndigheter som den anser behövligt att höra.

Förvaltningsdomstolen ska se till att de som avses i 1 mom. blir kallade. Domstolen kan även ge en delaktig i rättegången rätt att kalla en sakkunnig eller ett vittne.

Domstolen får kalla ett vittne till muntlig förhandling vid vite. På kallelse av vittnen tillämpas dessutom vad som i 17 kap. 62 och 64 § i rättegångsbalken föreskrivs om vite och hämtning av vittnen till domstolen.

64 §

Kallelsens innehåll

Kallelsen till en muntlig förhandling ska innehålla behövliga uppgifter om det ärende som handläggs och om de delaktiga i rättegången samt om tiden och platsen för den muntliga förhandlingen. Kallelsen ska dessutom innehålla information om följderna av frånvaro och om att den kallade utan dröjsmål ska underrätta domstolen om laga hinder och om när sådant hinder upphör.

Ett vittne och en sakkunnig ska i kallelsen också informeras om sin rätt att i förskott få ersättning för sina kostnader för resor och uppehälle, samt om att han eller hon inte är skyldig att infinna sig i förvaltningsdomstolen om förskottet inte på begäran har betalats.

65 §

Andra bestämmelser om kallelse

I fråga om kallelse iakttas i övrigt vad som i denna lag föreskrivs om delgivning. På kallelser tillämpas också vad som i 17 kap. 42 § i rättegångsbalken föreskrivs om kallelser som delges utanför Finland.

66 §

Vittnesjäv

Som vittne får inte höras parter och inte heller andra personer vars rätt, fördel eller skyldigheter det ärende som är föremål för rättegången direkt gäller, och inte heller en sådan persons lagliga företrädare.

Som vittne får inte heller höras en person som i samma rättegång för talan för och företräder en myndighet som är delaktig i rättegången.

I fråga om åberopande av vittnen tillämpas också vad som föreskrivs i 17 kap. 31 och 32 § i rättegångsbalken.

67 §

Hörande av någon personligen

Även en person som enligt 66 § inte får höras som vittne får personligen höras vid en muntlig förhandling, om det behövs för utredningen av ärendet.

Den som inte får höras som vittne därför att hans eller hennes ställning är jämförlig med en parts får av domstolen kallas att höras vid vite.

68 §

Hörande av omyndiga

En omyndig får höras vid en muntlig förhandling, om den omyndige ger sitt samtycke till det. Den som är yngre än 12 år får dock höras i någon annan fråga än i egen sak endast om detta är nödvändigt för ärendets avgörande och det bedöms att hörandet inte medför betydande skada för honom eller henne. Vid prövningen av om en omyndig ska höras personligen ska kraven på en rättvis rättegång beaktas. I samband med hörandet får den omyndige inte delges sådan information som allvarligt kan äventyra hans eller hennes hälsa eller utveckling. Om det behövs för att skydda den omyndige eller för att klarlägga den omyndiges självständiga åsikt, ska han eller hon höras personligen i närvaro av endast en eller flera av förvaltningsdomstolens ledamöter.

Om en omyndig på det sätt som föreskrivs i 1 mom. hörs utan att alla delaktiga i rättegången är närvarande, kan parterna och den myndighet som är delaktig ges tillfälle att föreslå vilka omständigheter den omyndige bör höras om. Dessutom ska de delaktiga ges tillfälle att ta del av det rättegångsmaterial som sammanställts eller upptagits vid hörandet och uttrycka sin åsikt om innehållet. Rätten att få uppgifter kan dock begränsas, om det är nödvändigt för att skydda den omyndige eller för att trygga något annat synnerligen viktigt intresse som berör den omyndige och genomförandet av en rättvis rättegång inte äventyras av att uppgifterna inte lämnas ut.

För en omyndig som ska höras kan domstolen vid behov förordna en stödperson som ett personligt stöd för den omyndige vid den muntliga förhandlingen.

69 §

Ett vittnes tystnadsrätt

En parts nuvarande eller tidigare make eller nuvarande sambo, syskon, släkting i rätt upp- eller nedstigande led eller en person som har någon annan sådan motsvarande nära relation till parten som kan jämställas med ett parförhållande eller släktskap får vägra vittna.

Om en person som avses i 1 mom. samtycker till att vittna, får samtycket inte återkallas, om inte något annat följer av någon annan tystnadsplikt eller tystnadsrätt enligt denna lag.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. får ett vittne vägra vittna om sådant som skulle röja

1) en företagshemlighet, om inte skäl som är synnerligen viktiga med beaktande av ärendets art, bevisningens betydelse för avgörandet av ärendet och följderna av att bevisningen inte lämnas samt övriga omständigheter kräver att han eller hon vittnar,

2) en upplysning som avses i 16 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003).

Ett vittne får vägra yppa en omständighet vars yppande skulle medföra risk för åtal för vittnet självt eller någon som står i ett sådant förhållande till vittnet som avses i 1 mom. eller skulle medverka till utredningen av vittnets skuld eller en i ett ovannämnt förhållande till vittnet stående persons skuld.

Ett sådant anonymt vittne som avses i 17 kap. 33 § i rättegångsbalken får vägra vittna till den del detta skulle kunna röja hans eller hennes identitet eller kontaktuppgifter.

En i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) avsedd person för vilken det gjorts en spärrmarkering får vägra vittna till den del detta skulle kunna röja hans eller hennes kontaktuppgifter.

70 §

Ett vittnes skyldighet att vägra vittna

Ingen får vittna om innehållet i en förvaltningsdomstols beslutsöverläggning.

Varje annan person än ett sådant anonymt vittne som avses i 17 kap. 33 § i rättegångsbalken är skyldig att vägra vittna till den del detta skulle kunna röja det anonyma vittnets identitet eller kontaktuppgifter.

Varje annan person än en i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster avsedd person för vilken det gjorts en spärrmarkering är skyldig att vägra vittna till den del detta skulle kunna röja denna persons kontaktuppgifter.

På skyldighet att vägra vittna tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 17 kap. 10 §, 11 § 3 mom., 12 § 3—5 mom., 13 § 1 och 3 mom., 15 § 1 mom. och 16 § i rättegångsbalken.

En persons skyldighet enligt 17 kap. 11 § 3 mom., 12 § 3—5 mom., 13 § 1 och 3 mom. och 16 § i rättegångsbalken att vägra vittna kvarstår även om personen i fråga inte längre befinner sig i den ställning där han eller hon fick vetskap om omständigheten i fråga.

En person som har fått information som avses i 17 kap. 11 § 3 mom. eller 13 § 1 eller 3 mom. i rättegångsbalken när han eller hon varit anställd hos eller annars biträtt den som avses i bestämmelsen i fråga har motsvarande skyldighet att vägra vittna som de som avses i de nämnda bestämmelserna. Personen kan dock åläggas att vittna under de förutsättningar som anges i 17 kap. 15 § 1 mom. i rättegångsbalken.

71 §

Inverkan av tystnadsplikt enligt någon annan lag på hörande av ett vittne

Ett vittne får höras om en omständighet som omfattas av en i någon annan lag föreskriven tystnadsplikt endast om

1) hörandet är nödvändigt för utredningen av ärendet, eller

2) den i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits samtycker till att vittnet får vittna.

Förvaltningsdomstolen får dock inte höra vittnet om en omständighet som omfattas av vittnets i 1 mom. avsedda tystnadsplikt, om det finns särskilt vägande skäl att avstå från hörande på grund av ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller ett barns bästa eller något annat synnerligen viktigt enskilt intresse, och avståendet inte äventyrar genomförandet av en rättvis rättegång.

72 §

Skyldighet att uppge grunden för vägran att vittna

Om ett vittne vägrar vittna, ska han eller hon uppge grunden för sin vägran och visa sannolika skäl för den.

Om en person dock vägrar vittna på en grund som avses i 69 § 4—6 mom. eller 70 § 2 och 3 mom., ska vägran godtas, om inte personen klart har misstagit sig beträffande innehållet i rätten eller skyldigheten att vägra vittna eller vägran annars är klart ogrundad.

73 §

Hörande med hjälp av tekniska metoder för dataöverföring

Ett vittne eller någon annan person kan höras muntligt även genom videokonferens eller någon annan metod för dataöverföring.

De delaktiga i rättegången ska ges tillfälle att ställa frågor till den som blir hörd.

74 §

Protokoll över muntlig förhandling

Över en muntlig förhandling ska det upprättas ett protokoll där ärendet och de uppgifter som behövs för att specificera ärendet och de personer som varit närvarande antecknas. I protokollet antecknas också de yrkanden som framställts vid förhandlingen, de beslut som fattats där samt en redogörelse för förhandlingens förlopp.

75 §

Upptagningar

När någon hörs vid en muntlig förhandling i förvaltningsdomstolen ska domstolen dokumentera utsagan genom en ljudupptagning eller annan motsvarande upptagning.

Förvaltningsdomstolen ska dessutom dokumentera utsagan genom en upptagning när ett barn hörs enligt 86 § i barnskyddslagen (417/2007) på annat sätt än vid en muntlig förhandling.

Om det inte är möjligt att göra en upptagning av utsagan, ska tillräckligt noggranna uppgifter om vad som framförts i ärendet antecknas i protokollet. En protokollförd muntlig utsaga ska genast läsas upp och avgivarens uppfattning om huruvida utsagan har blivit riktigt protokollförd ska antecknas i protokollet.

En upptagning ska bevaras i minst sex månader från det att ärendet har avgjorts. Om ändring har sökts genom besvär, ska upptagningen emellertid bevaras tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

76 §

Ersättning för bevisningskostnader

Ett vittne har rätt till skälig ersättning för behövliga kostnader för resor och uppehälle samt för ekonomisk förlust.

Till ett vittne som kallats på förvaltningsdomstolens initiativ och ett vittne som har åberopats av staten ska ersättning betalas av statens medel i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972). Ett vittne som åberopats av en part som fått rättshjälp har rätt till ersättning av statens medel på det sätt som föreskrivs i rättshjälpslagen (257/2002).

Andra delaktiga i rättegången än de som avses i 2 mom. ska betala ersättning till de vittnen som de åberopat. Till ett vittne kan det dock betalas ersättning av statens medel, om vittnesmålet varit behövligt för utredningen av ärendet.

Ett vittne som en enskild part har åberopat har rätt att i förskott få ersättning för kostnader för resor och uppehälle. På betalning av förskott tillämpas vad som föreskrivs i 17 kap. 65 § 3 och 4 mom. i rättegångsbalken.

77 §

Ersättning för övriga kostnader

En enskild part eller partens lagliga företrädare som vid vite ålagts att inställa sig i förvaltningsdomstolen har rätt till skälig ersättning av statens medel för behövliga kostnader för resor och uppehälle samt för ekonomisk förlust, om hans eller hennes närvaro har varit behövlig för utredningen av ärendet.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på ersättning för kostnader också när någon annan än en delaktig i rättegången, ett vittne eller en sakkunnig har kallats för att bli hörd vid vite eller har ålagts att lämna in en handling eller ett föremål till förvaltningsdomstolen.

Till en sakkunnig som har utsetts av förvaltningsdomstolen ska det av statens medel betalas ett skäligt arvode för arbete samt ersättning för behövliga kostnader. På arvode och ersättning som betalas till andra sakkunniga tillämpas vad som i 76 § 3 mom. föreskrivs om ersättning till vittnen.

En intressebevakare som avses i 28 § och en stödperson som avses i 68 § 3 mom. har rätt till skälig ersättning av statens medel för behövliga kostnader för resor och uppehälle samt för ekonomisk förlust.

Domstolen kan bestämma att en ersättning som avses i 1—4 mom. eller en del av den ska betalas i förskott.

På ersättning som betalas av statens medel tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om om bestridande av bevisningskostnader med statens medel.

78 §

Övriga bestämmelser om hörande av vittnen och sakkunniga

I fråga om muntligt hörande av vittnen och sakkunniga tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 17 kap. 43—46 och 50 § samt 51 § 1 och 2 mom. i rättegångsbalken.

8 kap.

Förvaltningsdomstolens beslutsfattande

79 §

Avgörande av ärenden

Förvaltningsdomstolen ska i sitt beslut avgöra alla de yrkanden som framförts i ett ärende. Förvaltningsdomstolen ska pröva alla omständigheter som kommit fram i ärendet och besluta vilka omständigheter avgörandet kan grundas på.

80 §

Förvaltningsdomstolens beslut

Ett sådant avgörande av en förvaltningsdomstol genom vilket handläggningen av ett ärende avslutas kallas beslut.

Andra avgöranden än sådana genom vilka handläggningen av ett ärende avslutas kallas handläggningsbeslut.

81 §

Avgöranden i besvärsärenden

En förvaltningsdomstol kan bifalla eller avslå besvär eller helt eller delvis avvisa dem. I sitt beslut kan domstolen

1) vidmakthålla det överklagade beslutet,
2) upphäva det överklagade beslutet,
3) återförvisa ärendet för ny behandling,
4) ändra det överklagade beslutet, eller
5) överföra besvären till en behörig myndighet eller domstol.

Domstolen ska avvisa besvären, om

1) domstolen inte är behörig att pröva besvären,
2) det inte är fråga om ett överklagbart beslut,
3) överklagande genom besvär har förbjudits i lag,
4) ändringssökanden inte har besvärsrätt,
5) besvären inte har anförts inom föreskriven tid,
6) det kvarstår brister i besvären, trots att ändringssökanden har getts tillfälle att komplettera dem, eller
7) det finns något annat motsvarande skäl till att avvisa besvären.

Ärendet avskrivs om besvären återtas eller om det finns andra motsvarande skäl till det.

82 §

Avgörande av andra förvaltningsprocessuella ärenden

När förvaltningsdomstolen handlägger i ett 4 kap. avsett annat förvaltningsprocessuellt ärende kan domstolen avslå eller bifalla ett yrkande eller avvisa det helt eller delvis.

När förvaltningsdomstolen bifaller en ansökan som avser ett förvaltningstvistemål kan domstolen

1) ålägga någon att göra en betalning som grundar sig på ett offentligrättsligt rättsförhållande eller ett förvaltningsavtal eller att vidta någon annan åtgärd som grundar sig på ett sådant rättsförhållande, eller

2) fastställa en förmån, en rättighet eller en skyldighet som grundar sig på ett offentligrättsligt rättsförhållande eller ett förvaltningsavtal.

Förvaltningsdomstolen ska avvisa ett yrkande som framställts i ett annat förvaltningsprocessuellt ärende, om

1) domstolen inte är behörig att pröva ärendet,

2) yrkandet inte kan behandlas som ett förvaltningsprocessuellt ärende,

3) ärendet kan eller har kunnat avgöras genom ett förvaltningsbeslut eller ett beslut med anledning av grundbesvär,

4) ärendet har inletts av någon som saknar rätt till det,

5) yrkandet inte har framställts inom den föreskrivna tidsfristen, eller

6) det finns något annat motsvarande skäl till att inte pröva yrkandet.

Ärendet avskrivs om yrkandet återtas eller om det finns andra motsvarande skäl till det.

83 §

Utnyttjandeförbud

Förvaltningsdomstolen får inte utnyttja utredning som inhämtats i strid med en lagstadgad tystnadsrätt eller tystnadsplikt eller på något annat lagstridigt sätt, om utnyttjandet äventyrar genomförandet av en rättvis rättegång när hänsyn tas till ärendets art, hur allvarlig den rättskränkning är som hänför sig till sättet att inhämta utredningen, hur sättet att inhämta utredningen påverkar dess tillförlitlighet, utredningens betydelse för avgörandet av ärendet och övriga omständigheter.

84 §

Dröjsmål vid handläggningen av en administrativ ekonomisk påföljd av straffkaraktär

Om handläggningen av ett ärende som gäller bestämmande av en administrativ ekonomisk påföljd av straffkaraktär har fördröjts så att en parts rätt till rättegång inom skälig tid har kränkts, kan förvaltningsdomstolen beakta dröjsmålet i sitt avgörande.

För att gottgöra dröjsmålet kan domstolen minska påföljdens belopp, lindra påföljden eller undanröja den helt och hållet.

85 §

Omröstning

Om förvaltningsdomstolens ledamöter inte är eniga om ett avgörande ska en omröstning genomföras. Ledamöterna röstar om avgörandet i ordningsföljd enligt tjänsteår, så att den yngsta ledamoten anger sin ståndpunkt först och ordföranden för sammanträdet sist. Andra än lagfarna ledamöter anger sin ståndpunkt före de lagfarna ledamöterna. Om ärendet föredras av en ledamot, ska denne dock ange sin ståndpunkt först.

Vid omröstningen vinner den ståndpunkt som majoriteten av ledamöterna har omfattat. Vid lika röstetal vinner den ståndpunkt som ordföranden har omfattat. I ett ärende som gäller en administrativ påföljd av straffkaraktär eller utdömande av vite samt vid beslut om hämtning av ett vittne till domstolen eller vid utdömande av rättegångsbot vinner dock vid lika röstetal den ståndpunkt som är lindrigare för den mot vilken påföljden riktar sig.

På omröstning tillämpas i övrigt vad som i rättegångsbalken föreskrivs om omröstning.

86 §

Innehållet i beslut

Ett beslut ska innehålla

1) uppgift om domstolens namn och beslutsdatum,

2) uppgift om de delaktiga i rättegången och det överklagade beslutet,

3) en redogörelse för ärendets tidigare handläggningsfaser, till den del det behövs,

4) en redogörelse för de delaktigas yrkanden och, till den del det behövs, grunderna för yrkandena,

5) en redogörelse för den utredning som inkommit i ärendet, till den del det behövs,

6) avgörandet och beslutsskälen,

7) namnet på dem som fattat beslutet,

8) uppgift om att omröstning har genomförts, varvid röstningsanförandena ska fogas till beslutet,

9) uppgift om att föredraganden har anmält avvikande mening, varvid den avvikande meningen ska fogas till beslutet, samt

10) uppgift om domstolsavgiften.

Om ett beslut av en förvaltningsdomstol inte får överklagas genom besvär, ska det i beslutet uppges vilken bestämmelse besvärsförbudet grundar sig på.

87 §

Beslutsskälen

Förvaltningsdomstolen ska ange skälen för sitt beslut. Av skälen ska framgå vilka bestämmelser som tillämpats, vilka omständigheter och utredningar som inverkat på avgörandet och vilka rättsliga slutsatser som ligger till grund för avgörandet.

I fråga om handläggningsbeslut kan enbart de tillämpade bestämmelserna anges som beslutsskäl, om inte ärendet på grund av sin natur kräver att skälen anges på något annat sätt.

88 §

Besvärsanvisning

Till ett beslut av en förvaltningsdomstol ska det fogas en besvärsanvisning, om beslutet får överklagas genom besvär.

I besvärsanvisningen ska följande anges:

1) besvärstiden och hur den räknas,

2) den domstol hos vilken besvär får anföras över beslutet,

3) den domstol eller myndighet till vilken besvären ska lämnas, samt behövlig kontaktinformation, och

4) uppgift om ändringssökandens skyldighet att uppge sin kontaktinformation samt ändringar i den.

Besvärsanvisningen ska innehålla en redogörelse för de bestämmelser som gäller innehållet i besvären, bilagorna till besvären, inlämnande av besvären och de avgifter som tas ut för handläggningen av dem.

Om besvärstillstånd behövs, ska de grunder på vilka besvärstillstånd kan beviljas anges i besvärsanvisningen.

89 §

Korrigering av besvärsanvisning

Om ingen besvärsanvisning har getts eller det i förvaltningsdomstolens beslut felaktigt har uppgetts att beslutet inte får överklagas genom besvär eller att det för överklagande krävs besvärstillstånd, ska domstolen ge en lagenlig besvärsanvisning. Besvärstiden räknas då från delfåendet av besvärsanvisningen.

Om en besvärsanvisning är felaktig på något annat sätt än vad som avses i 1 mom., ska domstolen ge en ny besvärsanvisning om en sådan begärs inom den föreskrivna besvärstiden eller den besvärstid som anges i besvärsanvisningen. Besvärstiden räknas då från delfåendet av den nya besvärsanvisningen.

9 kap.

Delgivning

90 §

Vanlig delgivning och bevislig delgivning

Ett beslut eller en annan handling av en förvaltningsdomstol delges per brev eller med ett elektroniskt meddelande genom användning av den processadress som delgivningens mottagare meddelat domstolen för detta ändamål (vanlig delgivning).

En delgivning ska dock verkställas bevisligen, om den gäller ett förpliktande beslut och tiden för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från

delfåendet av beslutet. Bevislig delgivning kan också användas om det av någon annan anledning behövs för att trygga en parts rättigheter. Delgivningen ska också vara bevislig, om den gäller verkställande av ett beslut eller gäller något annat interimistiskt förordnande.

Ett sådant beslut som avses i 2 mom. kan delges en part också så att beslutet genom vanlig delgivning sänds till partens advokat, partens offentliga rättsbiträde eller det i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011) avsedda rättegångsbiträde med tillstånd som parten anlitar.

Delgivning verkställs bevisligen

1) genom att en handling sänds per brev till mottagaren tillsammans med ett mottagningsbevis som mottagaren ska returnera till domstolen inom utsatt tid,

2) genom att en handling översänds i ett brev som lämnas till mottagaren mot ett mottagningsbevis,

3) genom att en handling överlämnas till mottagaren personligen,

4) genom bevislig elektronisk delgivning,

5) genom stämningsdelgivning eller mellanhandsdelgivning.

91 §

Muntlig delgivning

Under den tid rättegången pågår kan handlingar delges muntligen genom att handlingens innehåll återges för parten. Beslut genom vilka handläggningen av ärendet avslutas eller sådana handläggningsbeslut som får överklagas genom besvär får dock inte delges muntligt.

Muntlig delgivning får användas endast i fråga om en handling vars innehåll och betydelse parten utan tvivel kan förstå, med beaktande av handlingens art och omfattning.

En handling som har delgetts muntligen ska även separat överlämnas till parten i skriftlig form.

92 §

Delgivning till utlandet

Delgivning till utlandet verkställs i enlighet med denna lag eller i enlighet med lagstiftningen i den främmande staten, om inte något annat följer av internationella avtal och förpliktelser som är bindande för Finland.

Om en delgivning som är avsedd för utlandet inte kan verkställas, ska handlingen delges genom offentlig delgivning i Finland.

93 §

Tidpunkten för delfåendet

Mottagaren anses ha fått del av en handling som sänts per brev som vanlig delgivning den sjunde dagen efter det att handlingen sändes, om inte mottagaren visar att delfåendet skett vid en senare tidpunkt. En handling anses dock ha kommit till en myndighets kännedom på ankomstdagen.

När ett bevisligt delgivningssätt används, anses mottagaren ha fått del av handlingen den dag handlingen har tagits emot. Vid användning av mottagningsbevis anses handlingen ha blivit mottagen den dag som anges på mottagningsbeviset. Vid mellanhandsdelgivning anses mottagaren

dock ha fått del av handlingen den tredje dagen efter den dag som anges på delgivningsbeviset för mellanhandsdelgivningen.

Vid muntlig delgivning anses mottagaren ha fått del av handlingen när handlingens innehåll har återgivits för mottagaren.

Bestämmelser om tidpunkten för delfåendet vid elektronisk delgivning finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Bestämmelser om tidpunkten för delfåendet vid offentlig delgivning finns i förvaltningslagen. I fråga om tidpunkten för delfående av beslut som meddelas i anslagsförfarande gäller vad som föreskrivs särskilt.

94 §

Övriga bestämmelser som tillämpas på delgivning

På delgivning tillämpas i övrigt vad som i förvaltningslagen föreskrivs om delgivning.

10 kap.

Rättegångskostnader

95 §

Skyldighet att ersätta rättegångskostnader

En delaktig i rättegången är skyldig att helt eller delvis ersätta en annan delaktigs rättegångskostnader, om det särskilt med beaktande av avgörandet i ärendet är oskäligt att denne själv ska stå för sina rättegångskostnader.

När ersättningsskyldighetens skälighet bedöms kan hänsyn dessutom tas till ärendets rättsliga oklarhet, de delaktigas egna åtgärder och ärendets betydelse för parten.

En enskild part får med avvikelse från 1 och 2 mom. åläggas att ersätta en myndighets rättegångskostnader endast om den enskilda parten har framställt ett uppenbart ogrundat yrkande.

96 §

Särskild ersättningsskyldighet

Oavsett hur rättegångskostnaderna i övrigt ska ersättas, kan en delaktig i rättegången åläggas att ersätta andra delaktiga för sådana kostnader som orsakats av att den delaktige uppsåtligen eller av oaktsamhet har fördröjt rättegången på ett sätt som är uppenbart onödigt.

Som onödig fördröjning kan betraktas

1) att ny utredning läggs fram eller nya yrkanden framställs senare än vad som varit möjligt, om det inte finns vägande skäl till det,

2) att en sådan invändning framställs, som enligt den delaktiges vetskap är ogrundad,

3) uteblivande utan laga hinder från en muntlig förhandling eller något annat rättegångstillfälle,

4) annat motsvarande förfarande i samband med rättegången.

Den delaktiges företrädare, ombud eller biträde kan åläggas att solidariskt med den delaktige ersätta de kostnader som avses i 1 mom., om fördröjningen har orsakats genom uppsåt eller oaktsamhet från hans eller hennes sida.

97 §

Ersättningsgilla rättegångskostnader

Ersättningsgilla rättegångskostnader är

1) kostnader för utarbetande av rättegångsskrivelser och inhämtande av sådan utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras samt andra kostnader som orsakas av rättegångens förberedande,

2) kostnader för deltagande i en muntlig förhandling eller något annat rättegångstillfälle,

3) ersättningar till vittnen och sakkunniga,

4) arvode och ersättning till ombud eller biträde,

5) övriga kostnader som direkt hör samman med rättegången.

Ersättning kan betalas också till en delaktig i rättegången för det arbete som rättegången förorsakat och för förlust som direkt ansluter sig till rättegången.

98 §

Yrkanden om ersättning

Ersättning för rättegångskostnader ska yrkas innan förvaltningsdomstolen fattar beslut i huvudsaken. I yrkandet ska rättegångskostnadernas belopp och grunderna för beloppet specificeras.

Förvaltningsdomstolen meddelar ett avgörande om rättegångskostnaderna i samband med huvudsaken. Innan ersättningsskyldighet bestäms ska den som åläggs ersättningsskyldighet ges tillfälle att bli hörd.

Om ett ärende återförvisas till en myndighet, ska den domstol som återförvisar ärendet avgöra frågan om de kostnader som uppstått dittills. Om ett ärende återförvisas till en domstol, ska den domstol till vilken ärendet återförvisas avgöra yrkanden som avser kostnader.

99 §

Fördelning av ersättningsskyldigheten

Om fler än en av de delaktiga i rättegången ansvarar för samma rättegångskostnader, svarar de solidariskt för ersättning av dem.

En delaktig i rättegången ska dock ensam ersätta de kostnader som hänför sig till en sådan del av ärendet som endast berör den delaktige samt de kostnader som den delaktige har orsakat genom att onödigtvis fördröja rättegången.

Finns det flera ersättningsskyldiga ska förvaltningsdomstolen bestämma hur kostnaderna ska fördelas mellan dem, eller om någon av dem ska ersätta alla kostnader.

100 §

Dröjsmålsränta

Om det har yrkats på dröjsmålsränta på ersättningen för rättegångskostnaderna, ska det bestämmas att en årlig dröjsmålsränta ska betalas enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) från det en månad förflutit från den dag då beslutet funnits tillgängligt för de delaktiga i rättegången.

101 §

Rättegångskostnader vid partssuccession

Vid partssuccession ansvarar den ursprungliga parten och den nya parten solidariskt för de rättegångskostnader som har uppkommit före successionen. För kostnader som uppkommit efter det svarar den nya parten ensam.

11 kap.

Rättelse och komplettering av beslut

102 §

Rättelse av beslut

Förvaltningsdomstolen ska rätta ett skriv- eller räknefel eller annat därmed jämförbart uppenbart fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

103 §

Komplettering av beslut

Förvaltningsdomstolen kan komplettera sitt beslut inom besvärstiden, dock senast inom 30 dagar från delfåendet av beslutet, om beslutet inte innehåller ett avgörande i fråga om alla de biyrkanden som framställts i ärendet. Ett beslut får dock inte kompletteras om det leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

104 §

Förfarandet vid rättelse eller komplettering av beslut

Förvaltningsdomstolen ska besluta om rättelse eller komplettering av ett beslut i den sammansättning den hade när beslutet meddelades. Om någon av domstolens ledamöter har fått förhinder, ska beslutet om komplettering fattas i en sådan sammansättning som hade varit behörig att

handlägga ärendet. Beslut om rättelse av ett beslut får dock också fattas av ordföranden för det sammanträde vid vilket ärendet behandlades eller av någon annan lagfaren ledamot vid domstolen. Ordföranden för sammanträdet eller en annan lagfaren ledamot vid domstolen får också fatta beslut om att inte komplettera ett beslut.

Innan ett beslut kompletteras ska de delaktiga i rättegången som kompletteringen avser höras. En anteckning om rättelse eller komplettering ska göras i beslutets liggarexemplar.

Om besvär har anförts över ett beslut som rättas eller kompletteras, ska förvaltningsdomstolen underrätta den domstol som handlägger besvären om att ärendet tagits upp till behandling och sända det beslut som fattats i ärendet till denna domstol.

När domstolen behandlar rättelse eller komplettering av ett beslut kan den förbjuda att beslutet verkställs eller bestämma att verkställigheten ska avbrytas.

105 §

Meddelande av ett beslut om rättelse eller komplettering samt anförande av besvär över beslutet

Ett rättat eller kompletterat beslut ska utan avgift ges till de delaktiga i rättegången.

Besvär över att ett beslut rättats eller kompletterats får anföras på samma sätt som besvär i huvudsaken. Tiden för anförande av besvär över ett rättat eller kompletterat beslut börjar löpa från delfåendet av beslutet i fråga. Ett beslut genom vilket förvaltningsdomstolen har avslagit ett yrkande om rättelse eller komplettering får dock inte överklagas genom besvär.

12 kap.

Besvär över beslut av förvaltningsdomstolar

106 §

Överklagbara beslut av förvaltningsdomstolar

Besvär får anföras över beslut genom vilket en förvaltningsdomstol har avgjort eller avvisat ett ärende.

107 §

Anförande av besvär över beslut av förvaltningsdomstolar

Ett beslut som en regional förvaltningsdomstol har fattat i ett förvaltningsprocessuellt ärende får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. I fråga om anförande av besvär över andra förvaltningsdomstolars beslut gäller vad som föreskrivs särskilt.

I fråga om sökande av ändring i ett sådant avgörande av en förvaltningsdomstol som gäller ett yrkande som har samband med huvudsaken tillämpas vad som föreskrivs om sökande av ändring i huvudsaken.

108 §

Besvär över handläggningsbeslut

Ändring i förvaltningsdomstolens handläggningsbeslut får sökas i samband med huvudsaken.

Separata besvär får dock anföras över ett sådant handläggningsbeslut genom vilket förvaltningsdomstolen

1) beslutat om ett vittnes eller någon annan persons rätt till ersättning eller ersättningsskyldighet,

2) förbjudit ett ombud eller biträde att uppträda vid rättegång,

3) dömt ut ett vite för underlåtenhet att följa en förpliktelse avsedd att säkerställa en rättegång eller ett vite förenat med ett interimistiskt förordnande,

4) dömt ut en rättegångsbot för störande av handläggningen eller annat liknande agerande.

109 §

Rätt att anföra besvär över beslut av förvaltningsdomstolar

Besvär över ett beslut av en förvaltningsdomstol får anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag.

Den myndighet som har fattat det ursprungliga förvaltningsbeslutet har rätt att anföra besvär över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det.

En myndighet får även anföra besvär över ett förvaltningsbeslut om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

110 §

Ansökan om besvärstillstånd

Om det i ett ärende behövs besvärstillstånd, ska ändringssökanden i sin ansökan om besvärstillstånd ange den i 111 § avsedda grund på vilken besvärstillstånd begärs samt de skäl på vilka ändringssökanden anser att den ovan avsedda grunden för meddelande av besvärstillstånd föreligger.

111 §

Grunder för beviljande av besvärstillstånd

Besvärstillstånd ska beviljas, om

1) det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är viktigt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,

2) det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller

3) det finns något annat vägande skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Högsta förvaltningsdomstolen kan också bevilja besvärstillstånd i fråga om endast en del av förvaltningsdomstolens överklagade beslut.

112 §

Beslutsskälen i vissa fall

Trots bestämmelserna i 87 § får den domstol som har avgjort besvär över ett beslut av en förvaltningsdomstol ersätta beslutsskälen genom att till sitt beslut foga skälen för den lägre domstolens beslut och hänvisa till dem.

I fråga om beslut som gäller besvärstillstånd kan skälen anges så att enbart de tillämpade bestämmelserna uppges, om inte ärendet på grund av sin natur kräver att skälen anges på något annat sätt.

13 kap.

Extraordinärt ändringssökande

113 §

Extraordinära rättsmedel

De extraordinära rättsmedlen är återställande av försutten tid och återbrytande av lagakraftvunnet beslut.

114 §

Återställande av försutten tid

Högsta förvaltningsdomstolen kan återställa en försutten tid om någon på grund av ett i 53 § avsett laga hinder eller av något annat synnerligen vägande skäl inte inom utsatt tid har kunnat

1) begära omprövning eller söka ändring i ett beslut, eller

2) vidta någon annan åtgärd i förvaltningsförfarande eller i en rättegång i ett förvaltningsärende.

115 §

Ansökan om återställande av försutten tid

Ansökan om återställande av försutten tid ska göras hos högsta förvaltningsdomstolen. Ansökan ska innehålla uppgift om vilken tidsfrist ansökan gäller samt utredning om den grund på vilken återställande söks. De handlingar på vilka ansökan grundas ska fogas till ansökan.

Ansökan ska göras inom 30 dagar från det att det laga hindret upphörde. Om ansökan grundar sig på något annat synnerligen vägande skäl, ska ansökan om en ny tidsfrist göras inom ett år från

utgången av den ursprungliga tidsfristen. Av särskilt vägande skäl kan en försutten tid återställas på en ansökan som gjorts senare.

116 §

Återställd tidsfrist

Den återställda tidsfristen börjar löpa från delfåendet av beslutet om återställning.

117 §

Återbrytande av lagakraftvunnet beslut

Högsta förvaltningsdomstolen kan återbryta ett lagakraftvunnet förvaltningsbeslut eller ett lagakraftvunnet beslut av en förvaltningsdomstol, om

1) en part inte har getts rätt att bli hörd eller det har inträffat något annat fel i förfarandet vid handläggningen av ärendet,

2) beslutet grundar sig på sådan uppenbart oriktig tillämpning av lag eller ett sådant misstag som väsentligt har kunnat inverka på beslutet,

3) det i ärendet har tillkommit sådan ny utredning som väsentligt hade kunnat inverka på ärendet och det inte beror på sökanden att utredningen inte i tiden lades fram,

4) beslutet är så oklart eller bristfälligt att det inte framgår hur ärendet har avgjorts.

Ett beslut får återbrytas endast om beslutet kränker en enskilds rätt eller om ett allmänt intresse kräver att beslutet återbryts.

118 §

Ansökan om återbrytande

Ansökan om återbrytande av ett beslut ska göras hos högsta förvaltningsdomstolen. Ansökan ska innehålla uppgift om yrkandet och dess grunder. Det beslut ansökan gäller och de handlingar på vilka ansökan grundas ska fogas till ansökan.

En ansökan om återbrytande av ett beslut får göras av en part, av den myndighet som haft rätt att anföra besvär över beslutet samt av justitiekanslern i statsrådet och av riksdagens justitieombudsman. Dessutom får en myndighet eller en förvaltningsdomstol ansöka om återbrytande av sitt eget beslut.

Återbrytande av ett beslut får dock inte sökas, om grundbesvär på samma grund kan anföras över beslutet.

En delaktig i rättegången får i samma ärende söka återbrytande av ett beslut endast en gång, om det inte av ett särskilt vägande skäl är nödvändigt att ärendet prövas på nytt.

I ett ärende som gäller återbrytande av ett beslut ska en sådan sökande som inte är en myndighet eller en förvaltningsdomstol anlita en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd avsett rättegångsbiträde med tillstånd.

119 §

Tidsfristen i ärenden som gäller återbrytande

Ansökan om återbrytande av ett beslut ska göras inom fem år från det att beslutet vann laga kraft. Om ansökan om återbrytande grundar sig på ett sådant fel vid hörandet som avses i 117 § 1 mom. 1 punkten, är tidsfristen dock sex månader från det att sökanden fick del av beslutet. Av särskilt vägande skäl får återbrytande av ett beslut sökas efter att tidsfristen löpt ut.

I samband med ett ärende som är anhängigt kan högsta förvaltningsdomstolen utan ansökan återbryta ett med ärendet sammanhängande beslut inom fem år från det att beslutet vann laga kraft. Av särskilt vägande skäl får domstolen återbryta beslutet efter det att tidsfristen löpt ut.

120 §

Beslut om återbrytande

Högsta förvaltningsdomstolen kan återbryta ett beslut helt eller delvis. Domstolen kan samtidigt återförvisa eller överföra ärendet till en behörig myndighet eller domstol för ny behandling eller fatta ett nytt beslut i ärendet.

Skälen för beslutet kan anges så att enbart de tillämpade bestämmelserna uppges, om inte ärendet på grund av sin natur kräver att skälen anges på något annat sätt.

121 §

Tillämpning av bestämmelserna om besvär

I fråga om extraordinärt ändringssökande tillämpas i övrigt vad som i denna lag föreskrivs om besvär.

14 kap.

Verkställigheten av beslut samt interimistiska förordnanden i domstol

122 §

Besluts verkställbarhet

Ett beslut får inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen utgör dock inte ett hinder för verkställighet av beslutet i ett sådant ärende där det behövs besvärstillstånd. Verkställigheten får dock inte inledas, om besvären skulle bli meningslösa till följd av verkställigheten.

Ett beslut får verkställas trots att det inte har vunnit laga kraft också om

1) så föreskrivs i lag,

2) beslutet till sin natur är sådant att det ska verkställas omedelbart,

3) verkställigheten med hänsyn till ett allmänt intresse inte kan skjutas upp.

När separata besvär anförs över ett sådant handläggningsbeslut som fattats av en förvaltningsdomstol, utgör besvären inget hinder för verkställighet av beslutet, om inte den förvaltningsdomstol som fattat beslutet eller den förvaltningsdomstol som handlägger besvären bestämmer något annat.

123 §

Förordnanden om verkställigheten av beslut samt andra interimistiska förordnanden av en förvaltningsdomstol

Under den tid ett besvärsärende är anhängigt kan förvaltningsdomstolen förbjuda att beslutet verkställs, förordna att verkställigheten ska avbrytas eller förordna om något annat som gäller verkställigheten av beslutet. Ett sådant förordnande som avser verkställigheten kan också gälla en del av beslutet.

Förvaltningsdomstolen kan också, när den handlägger ett annat förvaltningsprocessärende än ett besvärsärende, meddela ett interimistiskt förordnande som tryggar en parts rätt eller fördel.

Domstolen kan förena förordnandet med vite.

Ett yrkande om ett förordnande ska framställas hos den domstol som är behörig att handlägga huvudsaken. Yrkandet ska behandlas skyndsamt.

124 §

Förordnandets giltighetstid

När förvaltningsdomstolen meddelar ett förordnande som avses i 123 § ska den ange hur länge förordnandet ska vara i kraft.

Om besvär får anföras över ett beslut av en domstol, kan domstolen i beslutet bestämma att ett förordnande som avses i 123 § gäller tills beslutet har vunnit laga kraft eller den domstol som handlägger ärendet bestämmer något annat.

När en domstol upphäver ett beslut kan den samtidigt bestämma att det upphävda beslutet fortsättningsvis ska iakttas tills ärendet har avgjorts på nytt, tills domstolens beslut har vunnit laga kraft eller tills den domstol som handlägger ärendet bestämmer något annat.

15 kap.

Ikraftträdande

125 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs förvaltningsprocesslagen (586/1996).

126 §

Övergångsbestämmelser

På sökande av ändring i sådana beslut av förvaltningsmyndigheter och förvaltningsdomstolar som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På extraordinärt ändringssökande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet dock endast om det extraordinära ändringssökandet i fråga inletts före ikraftträdandet av denna lag.

Handläggningen av ett ärende som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängigt i en förvaltningsdomstol eller hos någon annan besvärsmyndighet slutförs i den förvaltningsdomstolen eller besvärsmyndigheten med tillämpning av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska denna lag tillämpas på besvärsanvisningar och delgivningar i ärenden som är anhängiga i förvaltningsdomstolar vid ikraftträdandet av denna lag.

127 §

Tidigare hänvisningsbestämmelser

Om det i någon annan lag eller i en förordning finns en hänvisning till förvaltningsprocesslagen eller till lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/1950), ska hänvisningen efter ikraftträdandet av denna lag avse denna lag.

2.

Lag

om ändring av förvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förvaltningslagen (434/2003) 47 § 2 mom. och
fogas till lagen en ny 3 a § som följer:

3 a §

Tillämpning på besvärsärenden

Om det i lag föreskrivs att besvär ska anföras hos någon annan än en domstol eller en nämnd som inrättats för att handlägga besvärsärenden, ska bestämmelserna om omprövningsärenden i denna lag tillämpas på handläggningen av dessa besvär.

47 §

Besvärsanvisning

— —

I besvärsanvisningen ska det redogöras för de bestämmelser som gäller innehållet i och bilagorna till besvärsskriften, frambefordrandet av besvären samt avgifterna för behandlingen av besvär.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 6 § 5 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 649/2016, som följer:

6 §

— —

Högsta förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med en ledamot när den behandlar och avgör följande ärenden, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en kollegial sammansättning enligt 1, 2 eller 4 mom.:

— —

3) avvisande i ett ärende enligt 118 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/), om högsta förvaltningsdomstolen redan har meddelat ett beslut om en ansökan om återbrytande som gjorts av parten i samma ärende, och om yrkanden som har samband med det ärendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 21 och 22 §,
sådana de lyder, 21 § i lag 648/2016 och 22 § i lag 382/2007, samt
ändras 12 § 3 och 4 mom., sådana de lyder, 12 § 3 mom. i lag 675/2006 och 12 § 4 mom. i lag 381/2007, som följer:

12 §

Domförhet

— —

Har besvär eller yrkanden som framställts i något annat förvaltningsprocessuellt ärende återtagits helt och hållet, kan en lagfaren ledamot ensam fatta beslut med anledning av detta. En lagfaren ledamot kan ensam avgöra också ett ärende där det är fråga om huruvida besvär eller något annat förvaltningsprocessuellt ärende har anhängiggjorts inom utsatt tid, samt avgöra huruvida förvaltningsdomstolen är behörig att behandla ett ärende som anhängiggjorts där. En lagfaren ledamot kan ensam fatta beslut om ett förordnande som gäller verkställighet enligt 14 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (.../....) eller någon annan lag eller om utfärdandet av något annat interimistiskt förordnande. En lagfaren ledamot kan ensam fatta beslut om att muntlig förberedelse eller muntlig förhandling ska ordnas eller att syn eller inspektion förrättas i ärendet samt träffa de avgöranden som gäller genomförandet av dessa förfaranden och även besluta om andra åtgärder som hänför sig till ärendets förberedelse. En lagfaren ledamot kan också ensam förkasta ett yrkande som gäller ordnande av muntlig förhandling, muntlig förberedelse, syn eller inspektion. En lagfaren ledamot kan ensam genomföra muntlig förberedelse. En lagfaren ledamot eller föredragande kan förrätta inspektion.

Bestämmelser om förvaltningsdomstolens domförhet i ärenden som gäller rättegångens offentlighet i förvaltningsdomstolen finns i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007). Bestämmelser om förvaltningsdomstolens domförhet i ärenden som gäller domarjäv finns i 5 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 7 kap. 1 och 2 § samt 3 § 1 mom. sådana de lyder i lag 707/2007, som följer:

7 kap.

Om säkringsåtgärder

1 §

Om sökanden visar sannolika skäl för att han har en fordran för vilken motparten kan åläggas betalningsskyldighet genom ett avgörande enligt 2 kap. 2 § 1—4 punkten i utsökningsbalken (705/2007) och det är fara för att motparten gömmer, förstör eller överlåter sin egendom eller gör något annat som äventyrar sökandens fordran, får domstolen bestämma att motpartens lösa eller fasta egendom ska beläggas med kvarstad i den utsträckning som behövs för att fordran ska kunna säkerställas.

2 §

Det får också bestämmas att ett föremål eller viss annan egendom som finns i motpartens besittning ska beläggas med kvarstad, om sökanden visar sannolika skäl för att han har bättre rätt till föremålet eller egendomen och denna rätt kan styrkas genom ett avgörande enligt 2 kap. 2 § 1—4 punkten i utsökningsbalken och det är fara för att motparten gömmer, förstör eller överlåter föremålet eller egendomen eller gör något annat som äventyrar sökandens rätt.

3 §

Om sökanden visar sannolika skäl för att han har någon annan rätt gentemot motparten än vad som nämns i 1 eller 2 § och den kan styrkas genom ett avgörande enligt 2 kap. 2 § 1—4 punkten i utsökningsbalken, och det är fara för att motparten genom att göra, påbörja eller underlåta något eller på något annat sätt förhindrar eller försvagar sökandens möjligheter att göra sin rätt gällande eller väsentligen minskar dess värde eller betydelse, får domstolen

1) vid vite förbjuda motparten att göra eller påbörja något,
2) vid vite förelägga motparten att göra något,
3) berättiga sökanden att göra eller låta göra något,
4) bestämma att motparten tillhörig egendom ska överlämnas i en sysslomans besittning och förvaltning, eller
5) bestämma om andra åtgärder som behövs för att trygga sökandens rätt.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

6.

Lag

om ändring av 2 kap. 21 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 2 kap 21 § som följer:

2 kap.

Utsökningsgrunder

21 §

Förvaltningsprocessbeslut och förvaltningsbeslut

Ett i 2 § 1 mom. 5 eller 6 punkten avsett icke lagakraftvunnet förvaltningsprocessbeslut eller förvaltningsbeslut om föreläggande av betalningsskyldighet får verkställas med iakttagande av 5 §. Om andra skyldigheter har ålagts i beslutet, får beslutet verkställas först när det har vunnit laga kraft. Om det dock i beslutet med stöd av 122 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) har bestämts att beslutet kan verkställas innan det har vunnit laga kraft, iakttas i tillämpliga delar 6—8 § i detta kapitel. Om det i någon annan lag finns andra bestämmelser om laga kraft vid verkställighet av förvaltningsprocessbeslut eller förvaltningsbeslut i ett visst slag av ärenden, ska dessa iakttas.

Beträffande meddelande av förordnande om avbrott och andra motsvarande bestämmelser om verkställigheten gäller 123 och 124 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Om ett förvalt-

ningsbeslut eller ett förvaltningsprocessbeslut upphävs eller ändras, gäller 15—17 § i detta kapitel.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

7.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i försäkringsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016) 14 §,
ändras 1 § 2 mom., 5 § 1 mom., 19 § 1 mom. och 20 § 1 och 2 mom., samt
fogas till lagen en ny 18 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

— —

Vid behandlingen av mål och ärenden i försäkringsdomstolen tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/), om inte något annat föreskrivs särskilt.

— —

5 §

Försäkringsdomstolens domförhet med en ledamot

Försäkringsdomstolen är domför med en ledamot om den fråga som ska avgöras inte är av en sådan art att den förutsätter en sammansättning med tre eller fem ledamöter och gäller

1) avvisande av ett mål eller ärende som blivit anhängigt vid försäkringsdomstolen men inte hör till dess behörighet,

2) avvisande av ett mål eller ärende som kommit in efter besvärstiden,

3) ett mål eller ärende som med anledning av ny utredning i sin helhet ska återremitteras eller överföras till förmånsverket,

4) ett utmätningsärende och yrkanden i samband därmed,

5) avbrytande av verkställighet och yrkanden i samband därmed eller ett ärende som gäller något annat interimistiskt förordnande.

6) ett mål eller ärende där besvär, en ansökan eller yrkanden har återtagits helt och hållet samt yrkanden i samband därmed.

— —

3 kap.

Behandling av mål och ärenden

18 a §

Besvärsförbud i fråga om försäkringsdomstolens beslut

Försäkringsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag.

19 §

Undanröjande av beslut

Försäkringsdomstolen kan undanröja ett lagakraftvunnet beslut och förordna om ny behandling av målet eller ärendet enligt vad som föreskrivs särskilt. Ansökan om undanröjande av ett beslut ska göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av synnerligen vägande skäl kan ett beslut undanröjas också på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden. På förfarandet vid undanröjande av beslut tillämpas i övrigt vad som i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs om besvär.

— —

20 §

Återbrytande av beslut

Högsta förvaltningsdomstolen kan återbryta ett beslut av försäkringsdomstolen, om det vid behandlingen av målet eller ärendet i försäkringsdomstolen har inträffat ett sådant fel i förfarandet som väsentligt har kunnat inverka på beslutet. På återbrytande av beslut tillämpas i övrigt vad som i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs om detta.

I andra än i 1 mom. avsedda mål och ärenden som hör till försäkringsdomstolens behörighet tillämpas inte bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 2 kap. 1 § 2 mom., 3 kap. 1 § 2 mom., 4 kap. 5 § 1 mom., 7 § 2 mom., 11 § 2 mom. samt 14 och 16 §, 6 kap. 7 § 4 mom. och 7 kap. 2 § 3 mom., som följer:

2 kap.

Handläggning av konkurrens- och tillsynsärenden

1 §

Handläggning av konkurrens- och tillsynsärenden

— —

Till den del något annat inte bestäms i de lagar som nämns i 1 kap. 2 §, ska konkurrens- och tillsynsärenden i övrigt handläggas i marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

3 kap.

Handläggning av upphandlingsärenden

1 §

Handläggning av upphandlingsärenden

— —

Till den del något annat inte bestäms i de lagar som nämns i 1 kap. 3 §, ska upphandlingsärenden i övrigt handläggas i marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

4 kap.

Handläggning av mål och ärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt

5 §

Komplettering av besvären

På komplettering av bristfälliga besvär tillämpas 40 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

7 §

Bemötandets innehåll

— —

På de uppgifter som lämnas i bemötandet tillämpas dessutom 15 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Till bemötandet ska fogas de handlingar som motparten åberopar, om de inte har lämnats in till registermyndigheten tidigare.

— —

11 §

Handläggningen av ett ärende vid förberedelsesammanträde

— —

På delgivning av en kallelse och på protokollföring vid förberedelsesammanträdet tillämpas 47 § 3 mom., 62 § och 9 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

14 §

Muntlig förhandling

På muntlig förhandling tillämpas 7 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Marknadsdomstolen får dock med samtycke av en part eller registermyndigheten anförtro parten eller myndigheten uppgiften att kalla ett vittne, en sakkunnig eller någon annan som ska höras i bevissyfte till den muntliga förhandlingen, om domstolen anser att det finns grundad anledning till det.

16 §

Tillämpning av lagen om rättegång i förvaltningsärenden

Till den del något annat inte bestäms i denna lag eller i de lagar som nämns i 1 kap. 4 § 1 mom. 1 eller 5—14 punkten, tillämpas på handläggningen av besvärsärenden i marknadsdomstolen vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

7 §

Meddelande eller avkunnande av beslut i förvaltningsprocessärenden

— —

På delgivning av beslut tillämpas 9 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

7 kap.

Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden

2 §

Sökande av ändring i besvärsärenden

— —

På anförande av besvär tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

9.

Lag

om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007) 2 § 2 mom., 13 § 1 mom., 18 § 2 mom., 20 § 3 mom. och 21 §, av dem 13 § 1 mom. sådant det lyder i lag 800/2015 och 20 § 3 mom. sådant det lyder i lag 905/2015, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

— —

Med förvaltningsdomstol avses i denna lag högsta förvaltningsdomstolen, förvaltningsdomstolarna och försäkringsdomstolen. Vad som i denna lag föreskrivs om förvaltningsdomstolarna gäller i de fall där lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) tillämpas på behandlingen av ett ärende också marknadsdomstolen och sådana nämnder som inrättats för behandlingen av besvärsärenden.

13 §

Begränsning av allmänhetens närvarorätt

Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling, om det behövs för att ett vittne, någon annan som ska höras eller en rättegångspart eller den som står i ett i 69 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden avsett förhållande till en sådan person ska kunna skyddas mot hot mot liv eller hälsa. Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling också om det behövs för att undvika trängsel eller av orsaker som beror på föremålet för en syneförrättning.

18 §

Avgörande om offentlighet vid rättegång

— —

Beslut om utlämnande av en uppgift eller rättegångshandling fattas dock i ett förfarande enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om det gäller utlämnande av en uppgift eller handling till en rättegångspart och saken måste avgöras i den anhängiga rättegången. Även frågor som gäl-

ler offentligheten vid muntlig förhandling avgörs i ett förfarande enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

20 §

Ändringssökande i beslut i förvaltningsärenden

— —

I fråga om ändringssökande gäller i övrigt det som bestäms i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

21 §

Ändringssökande i beslut i förvaltningsprocessärenden

Beslut som har fattats i ett förfarande enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden får överklagas i samma ordning som beslut i huvudsaken. Beslutet får inte överklagas genom separata besvär.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

10.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång (362/2009) 2 § 1 och 2 mom., sådana de lyder i lag 81/2013, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på rättskipningsärenden som behandlas vid domstol. Bestämmelserna i denna lag om domstolar tillämpas också på sådana nämnder som har inrättats för att behandla besvärsärenden och där lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) tillämpas.

I strafflagen (39/1889) föreskrivs det om nedsättning av straff på grund av dröjsmål vid rättegång. I lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs det om lindring av en administrativ ekonomisk påföljd på grund av dröjsmål vid rättegång.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

11.

Lag

om ändring av rättshjälpslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i rättshjälpslagen (257/2002) 13 § 3 mom., 22 § 1 mom. och 27 § 1 mom., av dem 22 § 1 mom. sådant det lyder i lag 927/2008, som följer:

13 §

När rättshjälpen börjar och dess varaktighet

— —

Rättshjälp som har beviljats i ett ärende som behandlas i en förvaltningsdomstol omfattar inte åtgärder som tidigare har vidtagits vid en förvaltningsmyndighet eller en nämnd som har inrättats för att behandla besvärsärenden. Om domstolen återförvisar ärendet till myndigheten eller till den ovan avsedda nämnden, gäller förordnandet för ett privat biträde också i denna myndighet eller nämnd, om den återförvisande domstolen så beslutar.

— —

22 §

Ersättningsskyldighet för rättshjälpstagarens motpart

Om rättshjälpstagarens motpart enligt 21 kap. i rättegångsbalken, 9 kap. i lagen om rättegång i brottmål eller 10 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden skulle vara skyldig att helt eller delvis ersätta rättshjälpstagarens rättegångskostnader, ska motparten åläggas att på motsvarande sätt betala ersättning till staten för de kostnader i saken som det med stöd av denna lag har bestämts att ska betalas av statens medel och för det beräknade arvodet till det offentliga rättsbiträdet jämte i 4 § 1 mom. i räntelagen avsedd dröjsmålsränta, som börjar löpa en månad efter den dag då domstolens beslut om betalningsskyldigheten har funnits tillgängligt för parten.

— —

27 §

Behandling i domstolen

Domstolen ska i brådskande ordning behandla ett ärende som gäller beviljande eller ändring av rättshjälp eller rättshjälpens upphörande och som inte avgörs i samband med huvudsaken. Vid behandlingen av ett ärende som gäller rättshjälp och som inte avgörs i samband med huvudsaken iakttas i tingsrätten i tillämpliga delar vad som bestäms om behandling av ansökningsärenden och i en förvaltningsdomstol samt i försäkringsdomstolen i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

12.

Lag

om ändring av 20 kap. 1 och 4 § i fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fängelselagen (767/2005) 20 kap. 1 § 1 mom. 16 punkten och 4 § 1 mom., sådana de lyder i lag 393/2015, som följer:

20 kap.

Ändringssökande

1 §

Beslut i vilka ändring får sökas

En fånge eller en dömd får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

— —

16) andra beslut som avses i 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) och som fattats med stöd av denna lag, om inte sökande av ändring har förbjudits med stöd av 2 §.

— —

4 §

Besvär hos förvaltningsdomstolen

Regiondirektörens och verkställighetsdirektörens beslut med anledning av en begäran om omprövning och beslut som avses i 3 § 3 mom. får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Besvären ska anföras hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets regiondirektörens beslut har fattats. Besvär över beslut som fattats av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet eller verkställighetsdirektören ska anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

13.

Lag

om ändring av 15 kap 1 § i häktningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i häktningslagen (768/2005) 15 kap. 1 § 1 mom. 8 punkten, sådan den lyder i lag 394/2015, som följer:

15 kap.

Ändringssökande

1 §

Beslut i vilka ändring får sökas

En häktad får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

— —

8) andra beslut som avses i 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) och som fattats med stöd av denna lag, om inte sökande av ändring har förbjudits med stöd av 2 §.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

14.

Lag

om ändring av 14 kap 16 § i stiftelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i stiftelselagen (487/2015) 14 kap. 16 § 1 mom. som följer:

14 kap.

Tillsyn över stiftelser

16 §

Ändringssökande

Registermyndighetens beslut om åläggande eller förbud enligt 9 § eller förordnande av gode män enligt 11 § 2 mom. eller något annat avgörande enligt 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) som träffats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos Helsingfors för-

valtningsdomstol i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I beslutet kan bestämmas att det ska iakttas även om det överklagas.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

15.

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i vattenlagen (587/2011) 15 kap. 4 § 2 mom. och
ändras 14 kap. 5 § 3 mom. samt 15 kap. 1 § 1 mom., 4 § 3 mom. och 7 § 1 mom. som följer:

14 kap.

Tillsyn och förvaltningstvång

5 §

Förfarandet i förvaltningstvångsärenden

— —

I fråga om ersättning till en part för de kostnader som behandlingen av ett ärende har orsakat parten gäller i tillämpliga delar lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

15 kap.

Sökande av ändring och verkställande av beslut

1 §

Sökande av ändring

Ändring i beslut som tillståndsmyndigheten, den statliga tillsynsmyndigheten eller den kommunala miljövårdsmyndigheten har meddelat med stöd av denna lag och i beslut som har meddelats vid en dikningsförrättning får sökas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Besvär över den avgift som tas ut för behandlingen av ett ärende anförs på samma sätt som besvär över huvudsaken.

— —

4 §

Förfarandet i fullföljdsdomstolen

— —

I fråga om besvär som gäller dikningsförrättningar tillämpas inte bestämmelserna i 95 och 96 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden om skyldigheten att ersätta rättegångskostnader för den myndighet som fattat förvaltningsbeslutet.

7 §

Verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft

Ett projekt får inte inledas förrän beslutet som tillåter projektet har vunnit laga kraft. Besvär som gäller ersättningar hindrar inte att projektet inleds. På beslut som meddelas med stöd av denna lag tillämpas inte det som i 22 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs om verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

16.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i miljöskyddslagen (527/2014) 197 § 1 mom. och

ändras 190 § 1 och 2 mom. samt 197 § 4 mom., av dem 190 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 974/2017, som följer:

190 §

Sökande av ändring

I ett beslut som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) , om inte något annat föreskrivs nedan. Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I beslut av statsrådets allmänna sammanträde får ändring sökas genom besvär på det sätt som anges i 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

197 §

Förfarandet i fullföljdsdomstolen

— —

Ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller ett förvaltningstvångsärende enligt denna lag ska delges som bevislig delgivning på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

17.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009) 4 § som följer:

4 §

Omröstning

På omröstning tillämpas bestämmelserna i 85 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

18.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) 18 § 1 mom. som följer:

18 §

Ändringssökande

I statsrådets beslut om godkännande av förvaltningsplanen får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Beslutet får verkställas trots att ändring har sökts om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

19.

Lag

om ändring av 35 f och 37 § i lagen om skydd för miljön i Antarktis

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skydd för miljön i Antarktis (28/1998) 35 f 1 mom. och 37 mom., av dem 35 f 1 mom. sådant det lyder i lag 1020/2010 och § 37 mom. sådant det lyder i lag 1063/2015, som följer:

35 f §

Förfarande i ersättningsärenden

Om en huvudman och en protokollspart som ingripit inte kommer överens om ersättning för ingripandena, kan den part som gjort ingripandena anhängiggöra ett ärende om ersättning vid Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med 19, 20 och 22 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Ärendet ska anhängiggöras inom tre år från inledningen av ingripandena eller från det då den part som gjort ingripandena fick reda på eller borde ha fått reda på huvudmannens identitet, beroende på vilken tidpunkt som infaller senare. Ansökan ska lämnas utan prövning, om det gått minst 15 år från inledningen av ingripandena.

— —

37 §

Ändringssökande

Tillståndsärenden som tillståndsmyndigheten har avgjort med stöd av denna lag och beslut som gäller sådana avfallshanteringsplaner som avses i 28 § får överklagas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

20.

Lag

om ändring av 16 och 32 § i lagen om vattentjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vattentjänster (119/2001) 16 § 4 mom. och 32 §, av dem 16 § 4 mom. sådant det lyder i lag 54/2005 och 32 § sådan den lyder i lag 979/2015, som följer:

16 §

Upplysningsplikt och offentlighet i fråga om handlingar

— —

I ett beslut av ett vattentjänstverk, genom vilket har avgjorts ett ärende som gäller rätt att ta del av en handling, får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

32 §

Ändringssökande

Ett beslut som en kommunal myndighet har meddelat med stöd av 8 och 17 a § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i kommunallagen (410/2015). Också tillsynsmyndigheten har besvärsrätt. Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av denna lag samt ett beslut som den kommunala miljövårdsmyndigheten har meddelat med stöd av 11 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

21.

Lag

om ändring av 124 och 125 § i lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fiske (379/2015) 124 § 1, 3 och 4 mom. samt 125 § 3 mom. som följer:

124 §

Sökande av ändring i beslut av närings-, trafik och miljöcentralen

Ändring i sådana beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen som avses i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

— —

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets området i fråga eller största delen av det finns. Om denna grund inte kan tillämpas, bestäms den behöriga förvaltningsdomstolen så som anges i 10 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Beslut som meddelats av en förvaltningsdomstol får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

125 §

Sökande av ändring i beslut av fiskeriområden

— —

I ett beslut som fiskeriområdets stämma har fattat med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltnings-

ärenden. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeriområdet i fråga finns.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

22.

Lag

om ändring av 25 § i lagen om överföring av skötsel av lån och fordringar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde på Statskontoret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om överföring av skötsel av lån och fordringar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde på Statskontoret (78/2007) 25 §, sådan den lyder i lag 980/2015, som följer:

25 §

Ändringssökande

Ett beslut av Statskontoret får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

På ett tvistemål som gäller den avgift som tas ut för skötseln av ett lån eller en fordran tillämpas 4 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

23.

Lag

om upphävande av lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter (978/1991).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

24.

Lag

om ändring av 36 a och 42 a § i lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 36 a § 3 mom. och 42 a §, av dem 36 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 477/2003 och 42 a § sådan den lyder i lag 959/2015, som följer:

36 a §

Förfarandet i disciplinärenden och verkställighet av avstängning

— —

I fråga om verkställigheten av ett beslut om avstängning för viss tid gäller det som bestäms i 14 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden och dessutom det som bestäms i 4 mom.

— —

42 a §

Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen

Ett sådant beslut som avses i denna lag och som gäller en skriftlig varning till en elev, avstängning av en elev för viss tid eller en förmån eller rättighet enligt 31, 32 eller 33 § eller 34 § 1 mom. får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

25.

Lag

om ändring av 26 och 43 § i lagen om Europeiska skolan i Helsingfors

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Europeiska skolan i Helsingfors (1463/2007) 26 § 2 mom. och 43 § som följer:

26 §

Verkställighet av avstängningsbeslut

— —

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. gäller i fråga om verkställighet av beslut om avstängning vad som bestäms i 14 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

43 §

Besvär

Den som är missnöjd med ett beslut som direktionen gett med anledning av ett rättelseyrkande eller av någon annan orsak får överklaga beslutet genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

26.

Lag

om ändring av lagen om rättsskyddsnämnden för studerande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättskyddsnämnden för studerande (956/2011) 7 § 2 mom. 2 punkten, 8 § 2 mom. och 8 a §, sådana de lyder, 7 § 2 mom. 2 punkten och 8 a § i lag 1409/2011 och 8 § 2 mom. i lag 809/2015, som följer:

7 §

Beslutförhet

— —

Nämndens ordförande eller vice ordförande får efter föredragning avgöra ärenden som gäller

— —

2) lämnande av besvär utan prövning i enlighet med 81 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/), eller

— —

8 §

Behandlingen av ärenden

— —

Om inte något annat föreskrivs särskilt tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) på behandlingen av ärenden i nämnden.

— —

8 a §

Ändringssökande

Ändring i nämndens beslut får sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol inom 14 dagar från delfåendet av beslutet, och i övrigt i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Ärendena ska behandlas skyndsamt. I förvaltningsdomstolens beslut om indragning eller återställande av studierätt får ändring inte sökas genom besvär.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

27.

Lag

om ändring av 238 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 238 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) som följer:

238 §

Rätt att söka ändring

— —

En kommun eller en samkommun får inte på den grunden att den har ordnat vård för en arbetstagare söka ändring i ett ärende som gäller arbetstagarens rätt att få ersättning enligt denna lag. En kommun eller en samkommun får överklaga ett beslut om en fullkostnadsavgift. I övrigt tilläm-

pas vad som i 7 § 1 mom. 1 meningen och 109 § 1 och 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) föreskrivs om besvärsrätt.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

28.

Lag

om ändring av 136 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 136 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) som följer:

136 §

Rätt att söka ändring

— —

En kommun eller en samkommun får inte på den grunden att den har ordnat vård för en lantbruksföretagare eller stipendiat söka ändring i ett ärende som gäller lantbruksföretagarens eller stipendiatens rätt att få ersättning enligt denna lag. En kommun eller en samkommun får överklaga ett beslut om en fullkostnadsavgift. I övrigt tillämpas vad som i 7 § 1 mom. 1 meningen och 109 § 1 och 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) föreskrivs om besvärsrätt.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

29.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 6 kap. 25 § 3 mom. och 26 § samt 16 kap. 6 §, sådana de lyder, 6 kap. 25 § 3 mom. och 26 § i lag 802/2008 och 16 kap. 6 § i lag 1029/2015, som följer:

6 kap.

Läkemedelspreparat som omfattas av ersättning och läkemedelspreparats partipris

25 §

Behandlingstiden för ansökningar

— —

Om högsta förvaltningsdomstolen med stöd av bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) har återförvisat läkemedelsprisnämndens beslut om ersättning eller ett skäligt partipris för ett läkemedelspreparat som kräver försäljningstillstånd för ny behandling, ska beslutet ges till den sökande inom den tid som föreskrivs i 1 mom. Tidsfristen börjar löpa när läkemedelsprisnämnden har fått del av högsta förvaltningsdomstolens beslut.

26 §

Ändringssökande som gäller beslut av läkemedelsprisnämnden

Den som är missnöjd med läkemedelsprisnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Läkemedelsprisnämndens beslut ska följas trots att ändring har sökts till dess ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

16 kap.

Arbetsplatskassor

6 §

Ändringssökande

En arbetsplatskassa får söka ändring i ett beslut som Folkpensionsanstalten har fattat i frågor som avses i detta kapitel genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

30.

Lag

om ändring av 10 a och 14 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag 807/2015, samt

ändras 10 a § 2 mom. 2 punkten och 14 § 1 och 3 mom., sådana de lyder, 10 a § 2 mom. 2 punkten i lag 1319/2010 och 14 § 1 och 3 mom. i lag 807/2015, som följer:

10 a §

Ärenden som ska avgöras av en ordförande

— —

Samma förfarande tillämpas i fråga om

— —

2) avvisande i enlighet med 81 § 2 mom. eller 82 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/),

— —

14 §

Behandlingen av ärenden

Vid behandlingen av ärenden i besvärsnämnden tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs särskilt.

— —

Bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas inte på ärenden som hör till besvärsnämndens behörighet.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

31.

Lag

om ändring av 8 a och 12 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 805/2015, samt

ändras 8 a § 1 mom. 2 punkten samt rubriken för 12 § och 12 § 1, 3 och 4 mom., sådana de lyder, 8 a § 1 mom. 2 punkten i lag 1318/2010, rubriken för 12 § i lag 792/2017 och 12 § 1, 3 och 4 mom. i lag 805/2015, som följer:

8 a §

Ärenden som ska avgöras av en ordförande

Besvärsnämndens ordförande eller en vice ordförande avgör på föredragning de ärenden som gäller

— —

2) avvisande i enlighet med 81 § 2 mom. eller 82 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/),

— —

12 §

Behandling av ärenden, delgivning och sändande av handlingar

Vid behandlingen av ärenden i besvärsnämnden tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs särskilt.

— —

De kostnader för vilka det enligt 76 och 77 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden betalas ersättning av statens medel ersätts, med undantag av ersättning till ett vittne som åberopats av staten, av besvärsnämndens medel.

Bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas inte på ärenden som hör till besvärsnämndens behörighet.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

32.

Lag

om ändring av 10 och 14 § i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010) 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag 804/2015, samt

ändras 10 § 1 mom. 2 punkten och 14 § 1, 3 och 4 mom., av dem 14 § 1, 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 804/2015, som följer:

10 §

Ärenden som ska avgöras av en ordförande

Besvärsnämndens ordförande eller en vice ordförande avgör på föredragning ärenden som gäller

— —

2) avvisande i enlighet med 81 § 2 mom. eller 82 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/),

— —

14 §

Behandlingen av ärenden

Vid behandlingen av ärenden i besvärsnämnden tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs särskilt.

— —

De kostnader för vilka det enligt 76 och 77 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden betalas ersättning av statens medel ersätts, med undantag av ersättning till ett vittne som åberopats av staten, av besvärsnämndens medel.

Bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas inte på ärenden som hör till besvärsnämndens behörighet.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

33.

Lag

om ändring av 10 och 12 § i lagen om besvärsnämnden för studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om besvärsnämnden för studiestöd (1080/2012) 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 808/2015, samt

ändras 10 § 1 mom. 2 punkten och rubriken för 12 § samt 12 § 1 och 3 mom., av dem rubriken för 12 § samt 12 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 808/2015, som följer:

10 §

Ärenden som ska avgöras av en ordförande

Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla eller vice ordförande avgör ärenden som gäller

— —

2) avvisande i enlighet med 81 § 2 mom. eller 82 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/),

— —

12 §

Tillämpning av lagen om rättegång i förvaltningsärenden

Vid behandlingen av ärenden i besvärsnämnden tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs särskilt.

— —

Bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas inte på ärenden som hör till besvärsnämndens behörighet.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

34.

Lag

om ändring av 26 § i lönegarantilagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lönegarantilagen (866/1998) 26 § 1—3 mom., sådana de lyder, 26 § 1 mom. i lag 1633/2009, 26 § 2 mom. i lag 1093/2006 och 26 § 3 mom. i lag 138/2003, som följer:

26 §

Förvaltningsbesvär

— —

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 21 och 22 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för social trygghet genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till närings-, trafik- och miljöcentralen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

Ändring i ett beslut av besvärsnämnden för social trygghet får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Beslutet delges genom vanlig delgivning.

På extraordinärt ändringssökande i sådana beslut om lönegaranti som avses i 1 eller 2 mom. tillämpas 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

35.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 24 § 1—3 mom., sådana de lyder, 24 § 1 mom. i lag 1634/2009, 24 § 2 mom. i lag 1094/2006 och 24 § 3 mom. i lag 139/2003, som följer:

24 §

Förvaltningsbesvär

— —

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § eller avvisats utan prövning får arbetstagaren söka ändring hos besvärsnämnden för social trygghet genom skriftliga besvär. Besvären ska sändas till närings-, trafik- och miljöcentralen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till besvärsnämnden för social trygghet.

Ändring i ett beslut av besvärsnämnden för social trygghet får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Beslutet delges genom vanlig delgivning.

På extraordinärt ändringssökande i sådana beslut om lönegaranti som avses i 1 eller 2 mom. tillämpas 13 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

36.

Lag

om ändring av 117 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 117 § 2 mom. i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) som följer:

117 §

Besvärsanvisning och anvisning om hur man begär omprövning

— —

På utfärdande och rättelse av besvärsanvisningar och anvisningar om hur man begär omprövning tillämpas i övrigt bestämmelserna om besvärsanvisning och anvisning om hur man begär omprövning i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

37.

Lag

om ändring av lagen om offentlig upphandling och koncession

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 126 § 2 mom., 149 § 2 och 3 mom., 162 § 1 mom., 163—165 § och 167 § 1 mom. i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) som följer:

126 §

Besvärsanvisning och anvisning om hur man begär omprövning

— —

På utfärdande och rättelse av besvärsanvisningar och anvisningar om hur man begär omprövning tillämpas i övrigt bestämmelserna om besvärsanvisning och anvisning om hur man begär omprövning i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

149 §

Den upphandlande enheten som motpart samt ersättning för rättegångskostnader

— —

På ersättning för rättegångskostnaderna i ett upphandlingsärende tillämpas i övrigt 10 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, dock inte 95 § 3 mom.

Om den upphandlande enheten inte är en myndighet eller en juridisk person, kan skyldigheten att ersätta motpartens rättegångskostnader åläggas en myndighet eller en juridisk person som deltar i eller hör till den upphandlande enheten. Om en upphandlande enhet har svarat för upphandlingsförfarandet på andra upphandlande enheters vägnar, kan skyldigheten att ersätta rättegångskostnader åläggas den upphandlande enhet som har handlat på andra upphandlande enheters vägnar.

162 §

Delgivning av marknadsdomstolens beslut

Marknadsdomstolens beslut ska delges bevisligen. Bestämmelser om delgivningen finns i 9 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

163 §

Förbud mot att söka ändring som grundar sig på en besvärsgrund

I ett ärende som hör till marknadsdomstolens behörighet får ändring inte sökas med stöd av kommunallagen (410/2015) eller lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

164 §

Sökande av ändring i Konkurrens- och konsumentverkets beslut

I ett beslut som Konkurrens- och konsumentverket meddelat med stöd av 140 § får ändring sökas genom besvär hos marknadsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I andra beslut med anledning av en begäran om att åtgärder ska vidtas får ändring inte sökas genom besvär.

165 §

Sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut

Marknadsdomstolens beslut enligt 151 § 1 mom., 154 § 1—5 och 7 punkten får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. På ändringssökande tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ett sådant beslut av marknadsdomstolen som avses i 154 § 6 mom. får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

167 §

Kompletterande bestämmelser

Förutom vad som föreskrivs i denna lag tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden på besvär och på Konkurrens- och konsumentverkets framställningar.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

38.

Lag

om ändring av lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011) 76 § 2 mom., 85 §, 91 § 2 och 3 mom., 103 § 1 mom., 104 §, 105 § 1 mom. och 106 § 1 mom., av dem 106 § 1 mom. sådant det lyder i lag 132/2013, som följer:

76 §

Besvärsanvisning och anvisning om hur man begär omprövning

— —

På utfärdande och rättelse av besvärsanvisningar och anvisningar om hur man begär omprövning tillämpas i övrigt bestämmelserna om besvärsanvisning och anvisning om hur man begär omprövning i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

85 §

Tillämpningen av en upphandlingsrättelse på andra upphandlingar

Upphandlingsrättelseförfarandet tillämpas även på sådan rättelse av den upphandlande enhetens beslut eller andra avgöranden i upphandlingsförfarandet som denna lag inte tillämpas på enligt 6 § 2 mom., 7, 8 eller 13 §. Ett beslut som fattas med anledning av en sådan upphandlingsrättelse får inte överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen eller med stöd av lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) eller kommunallagen (410/2015) .

91 §

Den upphandlande enheten som motpart samt ersättning för rättegångskostnader

— —

På ersättning för rättegångskostnaderna i ett upphandlingsärende tillämpas i övrigt 10 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, med undantag av 95 § 3 mom.

Om en upphandlande enhet har svarat för upphandlingsförfarandet på andra upphandlande enheters vägnar, kan skyldigheten att ersätta rättegångskostnader åläggas den upphandlande enhet som har handlat på andra upphandlande enheters vägnar.

103 §

Delgivning av marknadsdomstolens beslut

Marknadsdomstolens beslut ska delges bevisligen. Bestämmelser om delgivningen finns i 9 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

104 §

Besvärsförbud

I ett ärende som hör till marknadsdomstolens behörighet får ändring inte sökas med stöd av kommunallagen eller lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I ett beslut eller avgörande som fattats i en upphandling som enligt 6 § 2 mom., 7, 8 eller 13 § inte omfattas av denna lag får ändring inte sökas med stöd av lagen om rättegång i förvaltnings-

ärenden eller kommunallagen. En underleverantör får inte heller söka ändring med stöd av lagen om rättegång i förvaltningsärenden eller kommunallagen i ett beslut eller en åtgärd som den upphandlande enheten har fattat eller vidtagit i fråga om en underentreprenad.

105 §

Sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut

Marknadsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

106 §

Kompletterande bestämmelser

På besvär tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

39.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om sociala företag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 9 § 2 mom. i lagen om sociala företag (1351/2003) som följer:

9 §

Beslut om registeranteckning

— —

I beslut om förvägran av registrering och om avförande ur registret får den som saken gäller söka ändring genom besvär i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Arbets-

och näringsministeriets beslut ska oberoende av ändringssökande följas tills ärendet har avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat med stöd av 123 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

40.

Lag

om ändring av naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturgasmarknadslagen (587/2017) 96 § 4 mom. som följer:

96 §

Ändringssökande

— —

Beslut som arbets- och näringsministeriet har meddelat med stöd av 12 § samt beslut av förvaltningsdomstolen eller marknadsdomstolen får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Marknadsdomstolens beslut ska trots besvär iakttas, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Energimyndigheten har rätt att genom besvär söka ändring i ett sådant beslut av fullföljdsdomstolen genom vilket fullföljdsdomstolen har upphävt eller ändrat myndighetens beslut.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

41.

Lag

om ändring av 37 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 37 § 1 mom., sådant det lyder i lag 589/2017, som följer:

37 §

Sökande av ändring i beslut av förvaltningsdomstolen eller marknadsdomstolen

Ändring i beslut som förvaltningsdomstolen eller marknadsdomstolen har meddelat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Marknadsdomstolens beslut med anledning av besvär som anförts i fråga om ett beslut som Energimyndigheten meddelat med stöd av 10, 11, 13 eller 14 § ska iakttas trots besvär, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

42.

Lag

om ändring av 114 § i elmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (588/2013) 114 § 4 mom., sådant det lyder i lag 590/2017, som följer:

114 §

Ändringssökande

— —

Ett sådant beslut av marknadsdomstolen som avses i 14 § 6 mom. får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Beslutet får verkställas trots att ändring har sökts om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Energiavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta muutoksenhakutuomioistuimen päätökseen, jolla tämä on kumonnut viraston antaman päätöksen tai muuttanut sitä.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

43.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i utlänningslagen (301/2004) 4 § 1 mom., 8 § 3 mom., 190 § 1—3 mom., 190 a §, 203 § 3 mom. och 204 § 2 mom., av dem 190 § 1 mom. sådant det lyder i lag 516/2008, 190 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1214/2013, 190 § 3 mom. sådant det lyder i lag 646/2016 och 190 a § sådan den lyder i lag / 2016, som följer:

4 §

Förhållande till andra lagar

Vid behandlingen av ärenden som avses i denna lag iakttas förvaltningslagen (434/2003), om inte något annat föreskrivs särskilt i lag. I fråga om i denna lag avsedda ärenden som gäller ändringssökande iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/), om inte något annat föreskrivs särskilt i lag.

— —

8 §

Personlig närvaro samt anlitande av ombud och biträde

— —

När ärenden som gäller ändringssökande enligt denna lag inleds eller behandlas får en part anlita biträde eller ombud. En utlänning kan åläggas att infinna sig personligen vid domstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, arbetskraftsbyrån, en finsk beskickning eller undervisningsministeriet och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I beslut om nekad inresa som gränskontrollmyndigheten, polisen eller Migrationsverket fattat på grundval av kodexen om Schengengränserna får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Med avvikelse från bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska besvär anföras inom 21 dagar från delfående av beslutet, om det är fråga om ett beslut av Migrationsverket i ett ärende som gäller internationellt skydd i samband med ett asylförfarande. Besvär ska anföras inom denna tidsfrist också när det genom det överklagade beslutet samtidigt har avgjorts ett uppehållstillstånd som sökts på någon annan grund och beslutats om avlägsnande ur landet och om inreseförbud.

— —

190 a §

Ändringssökande i viseringsärenden

Omprövning av ett sådant beslut enligt viseringskodexen som har fattats av en finsk beskickning och som gäller avslag på ansökan om visering, upphävande av visering eller sådant återkallande av visering som inte har fattats på begäran av viseringsinnehavaren får begäras hos utrikesministeriet på det sätt som anges i 7 a kap. i förvaltningslagen. Om det är fråga om ett beslut om avslag på ansökan om, upphävande av eller återkallande av visering som gäller en familjemedlem till en unionsmedborgare eller därmed jämförbar person, och som omfattas av bestämmelserna i 10 kap., får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Begäran om omprövning ska tillställas utrikesministeriet. Utomlands får begäran om omprövning tillställas den finska beskickning som har fattat beslutet. Beskickningen ska utan dröjsmål tillställa utrikesministeriet begäran och de handlingar beslutet har grundat sig på. En elektronisk begäran om omprövning form kan endast tillställas utrikesministeriet.

I det omprövningsbeslut som har fattats av utrikesministeriet får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I beslut som gränskontrollmyndigheten, polisen eller Migrationsverket fattat enligt viseringskodexen och som gäller avslag på ansökan om visering, upphävande av visering eller sådant återkallande av visering som inte har fattats på begäran av viseringsinnehavaren får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

203 §

Tolkning och översättning

— —

Bestämmelser om förvaltningsdomstolens skyldighet att ordna tolkning eller översättning ingår i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

204 §

Delgivningssätt

— —

På delgivningen av förvaltningsdomstolarnas beslut tillämpas 9 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

44.

Lag

om ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) 55 § 3 mom., samt

ändras 4 §, 27 § 3 mom., 41 § 1 mom., 55 § 1 mom. och 56 § som följer:

4 §

Förhållande till andra lagar

Vid behandlingen av ärenden som avses i denna lag iakttas förvaltningslagen (434/2003) och i ärenden som gäller ändringssökande iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/), om inte något annat föreskrivs särskilt i lag.

27 §

Tolkning och översättning

— —

Bestämmelser om förvaltningsdomstolens skyldighet att ordna tolkning och översättning finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

41 §

Företrädarens uppgifter

Företrädaren för vårdnadshavarens talan i angelägenheter som gäller barnets person och förmögenhet samt förvaltar barnets förmögenhet på det sätt som bestäms i 12 kap. 1 och 2 § i rättegångsbalken, 14 § i förvaltningslagen, 25 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden samt i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Innan ett beslut som gäller barnets person eller förmögenhet fattas ska barnet höras på det sätt som föreskrivs i 5 § 2 mom. i denna lag.

— —

55 §

Ändringssökande

I andra beslut som avses i denna lag än tingsrättens beslut får ändring sökas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

56 §

Sökande av ändring i fråga om avgift för mottagningstjänster

En betalningsskyldig som anser att det har skett ett fel i samband med påförandet av en avgift kan begära omprövning hos den föreståndare för en förläggning som har påfört avgiften inom sex månader från påförandet. I ett beslut med anledning av omprövningsbegäran får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

45.

Lag

om ändring av lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) 69 § 2 mom., 70 §, 71 b § 1 mom., 71 c § 2 och 3 mom. och 92 §, sådana de lyder, 69 § 2 mom. samt 71 c § 2 mom. i lag 875/2012, 70 § i lag 772/2016, 71 b § 1 mom. i lag 942/2015, 71 c § 3 mom. i lag 15/2018 och 92 § i lag 1122/1996, som följer:

69 §

Hörande av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt och skattetagare då besvär behandlas

— —

Utöver vad som i 44 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) föreskrivs om avgörande av ett ärende utan att en part hörs, kan förvaltningsdomstolen avgöra besvären utan att höra Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, om skattebeloppet med anledning av den skattskyldiges besvär kan ändras med högst 6 000 euro och om ärendet inte lämnar rum för tolkning och inte är oklart.

70 §

Besvär till högsta förvaltningsdomstolen

Ett beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

71 b §

Förutsättningar för tillstånd för prejudikatbesvär

Högsta förvaltningsdomstolen kan bevilja tillstånd för prejudikatbesvär på den grund som anges i 111 § 1 mom. 1 punkten i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

— —

71 c §

Förfarande i tillståndsärenden som gäller prejudikatbesvär

— —

Skatteförvaltningen ska ge den andra parten tillfälle att ge samtycke. Tidsfristen för givande av samtycke är 30 dagar från det att parten har delgetts brevet om hörande för samtycket. Efter att ha fått samtycket ska Skatteförvaltningen efter det att tidsfristen om 30 dagar löpt ut överföra ärendet till högsta förvaltningsdomstolen för behandling. Vid överföringen av ärendet iakttas 18 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Skatteförvaltningen ska informera parterna och den förvaltningsdomstol som avses i 66 § i denna lag om överföringen. Den som gett samtycke får också inom tidsfristen på 30 dagar återta sitt samtycke genom ett skriftligt meddelande till Skatteförvaltningen.

Om tillståndsansökan som gäller prejudikatbesvär inte har getts in till Skatteförvaltningen inom den tid som anges i 1 mom. eller om en part inte ger samtycke eller återtar sitt samtycke, ska Skatteförvaltningen överföra ärendet till förvaltningsdomstolen, som behandlar ärendet så som till domstolen riktade besvär på det sätt som anges i 66—69 §. Vid överföringen av ärendet iakttas 18 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Besvären anses ha anhängiggjorts vid förvaltningsdomstolen när ansökan om tillstånd för prejudikatbesvär har anhängiggjorts. I detta fall fattas inget särskilt beslut om avvisande av ansökan om tillstånd för prejudikatbesvär.

— —

92 §

Rättegångskostnader

På ersättning för rättegångskostnader tillämpas 10 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

46.

Lag

om ändring av 66 och 72 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 66 § 2 mom. och 72 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016) som följer:

66 §

Hörande då besvär behandlas

— —

Utöver vad som i 44 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) föreskrivs om avgörande av ett ärende utan att en part hörs, kan förvaltningsdomstolen avgöra besvären utan att höra Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, om skattebeloppet med anledning den skattskyldiges besvär kan ändras med högst 6 000 euro och om ärendet inte lämnar rum för tolkning och inte är oklart.

72 §

Rättegångskostnader

Bestämmelser om ersättning för rättegångskostnader finns i 10 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

47.

Lag

om ändring av 92 och 94 § i tullagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 92 och 94 § i tullagen (304/2016) som följer:

92 §

Att avstå från att höra en statlig intressebevakare

Utöver det som i 44 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) föreskrivs om avgörande av ett ärende utan att en part hörs, kan förvaltningsdomstolen avgöra besvär över ett beslut som gäller förtullning utan att den statliga intressebevakaren hörs, om skattebeloppet med anledning av gäldenärens besvär kan ändras med högst 6 000 euro och ärendet inte lämnar rum för tolkning och inte är oklart.

94 §

Hänvisningsbestämmelse

På behandlingen av omprövningsärenden tillämpas, om inte något annat föreskrivs särskilt i denna eller i någon annan lag, det som föreskrivs i förvaltningslagen, och på behandlingen av besvär det som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

48.

Lag

om ändring av 70 a och 72 § i bilskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bilskattelagen (1482/1994) 70 a § 2 mom. och 72 §, sådana de lyder, 70 a § i lag 1192/2016 och 72 § i lag 889/2012, som följer:

70 a §

— —

Utöver vad som i 44 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) föreskrivs om avgörande av ett ärende utan att en part hörs, får förvaltningsdomstolen avgöra besvären utan att höra den statliga rättsbevakaren, om skattebeloppet med anledning av den skattskyldiges yrkande kan ändras med högst 6 000 euro och om ärendet inte lämnar rum för tolkning och inte är oklart.

72 §

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller för sökande av ändring i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

49.

Lag

om ändring av 19 och 23 a § i bränsleavgiftslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bränsleavgiftslagen (1280/2003) 19 § 2 mom. och 23 a § 3 mom., sådana de lyder i lag 996/2018, som följer:

19 §

Förhandsavgörande

— —

Om en sökande kräver det, ska ett lagakraftvunnet förhandsavgörande med bindande verkan iakttas vid beskattningen av den sökande för den tid avgörandet gäller. Omprövning enligt 23 § av ett förhandsavgörande får inte begäras, utan avgörandet får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Besvärsrätt på statens vägnar har Transport- och kommunikationsverkets skatteombud. Omprövning av ett beslut om att inte meddela förhandsavgörande får inte begäras och beslutet får inte heller överklagas genom besvär.

23 a §

Besvär till förvaltningsdomstolen

— —

Utöver vad som i 44 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs om avgörande av ett ärende utan att en part hörs, kan besvär som anförts av den skattskyldige eller andra parter avgöras utan att Transport- och kommunikationsverkets skatteombud hörs, om skattebeloppet med anledning av besvären kan ändras med högst 6 000 euro och ärendet inte lämnar rum för tolkning eller är oklart.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

50.

Lag

om ändring av 48 och 50 a § i fordonsskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fordonsskattelagen (1281/2003) 48 § 2 mom. och 50 a § 3 mom., sådana de lyder, 48 § 2 mom. i lag 943/2018 och 50 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 937/2015, som följer:

48 §

Förhandsavgörande

— —

Om en sökande kräver det, ska ett lagakraftvunnet förhandsavgörande med bindande verkan iakttas vid beskattningen av den sökande för den tid avgörandet gäller. Omprövning enligt 50 § av ett förhandsavgörande får inte begäras, utan avgörandet får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/). Omprövning av ett beslut om att inte meddela förhandsavgörande får inte begäras och beslutet får inte heller överklagas genom besvär. Besvärsrätt på statens vägnar har Transport- och kommunikationsverkets skatteombud.

50 a §

Besvär till förvaltningsdomstolen

— —

Utöver vad som i 44 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs om avgörande av ett ärende utan att en part hörs, kan besvär som anförts av den skattskyldige eller av någon annan part avgöras utan att den statliga intressebevakaren hörs, om skattebeloppet med anledning av besvären kan ändras med högst 6 000 euro och om ärendet inte lämnar rum för tolkning och inte är oklart.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

51.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om återbäring av accis på vissa energiprodukter som använts inom jordbruket

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om återbäring av accis på vissa energiprodukter som använts inom jordbruket (603/2006) 12 § 3 och 6 mom., av dem 12 § 3 mom. sådant det lyder i lag 247/2008, som följer:

12 §

Ändringssökande

— —

Den förvaltningsdomstol som behandlar ett besvärsärende ska med anledning av besvär som anförts av den skattskyldige ge Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt tillfälle att avge bemötande och vid behov genmäle. Utöver vad som i 44 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/) föreskrivs om avgörande av ett ärende utan att en part hörs, kan förvaltningsdomstolen avgöra besvären utan att höra Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, om accisåterbäringen med anledning av den skattskyldiges besvär kan ändras med högst 3 000 euro.

— —

Beträffande sökande av ändring gäller i övrigt bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Utskottet föreslår att lagförslag 52 förkastas..

53.

Lag

om ändring av 35 § i lagen om skatteuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatteuppbörd (11/2018) 35 § 1 mom. som följer:

35 §

Begäran av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt om att verkställigheten ska förbjudas eller avbrytas.

När Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt söker ändring i ett beslut av Skatteförvaltningen, skatterättelsenämnden eller förvaltningsdomstolen kan den begära att den myndighet hos vilken ändring söks ska förbjuda att beslutet verkställs eller att myndigheten ska bestämma att

verkställigheten avbryts enligt 49 f § i förvaltningslagen (434/2003) eller 123 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (/).

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Helsingfors 8.2.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kari Tolvanen saml
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Ari Jalonen blå
medlem Johanna Karimäki gröna
medlem Pia Kauma saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Juha Pylväs cent
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Veera Ruoho saml
medlem Mari-Leena Talvitie saml
medlem Ville Tavio saf.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.